

Uusi jalostuksen tavoiteohjelma 2023-2027

LÖWCHEN

Hyväksytty rotua harrastavan yhdistyksen yleiskokouksessa 30.1.2022
Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa 2.3.2022
SKL:n jalostustieteellisen toimikunnan työvaliokunta hyväksynyt 21.6.2022

Sisällys

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE.....	9
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	9
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	15
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	15
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	15
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	17
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	19
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	21
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	29
4.3.4 Lisääntyminen	29
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	32
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	32
4.4. Ulkomuoto	32
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	36
6. TAVOITTEET JA TOTEUTUS	36
6.1 Jalostuksen tavoitteet	36
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	36
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	36
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	37
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	37
7. LÄHTEET	38
8. LIITTEET	38

1. YHTEENVETO

Jalostuksen tavoiteohjelman yhteenveto on rodun jalostuksen ”punainen lanka”. Se sisältää rodun tärkeimmät jalostustavoitteet sekä keinot niiden saavuttamiseksi.

Rodun käyttötarkoitus

Löwchenin rotumääritelmässä rodun käyttötarkoitus on määritetty sanalla ”seurakoira”. Löwchen kuuluu FCI:n roturyhmään 9 seura- ja kääpiökoirat, alaryhmään 1 bichonit ja sukulaisrodut.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksukset, muut toimenpiteet
Säilytetään löwchenin luonne iloisena ja eloisana, ympäröivään maailmaan sopeutuvana ja myös moniin harrastuksiin sopivana.	Löwchenille ei ole vahvistettu luonteeseen tai käyttäytymiseen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Jalostukseen käytettävän löwchenin tulee olla luonteeltaan mahdollisimman lähellä rotumääritelmän ihannetta. Jalostukseen ei saa käyttää arkaa tai aggressiivista löwcheniä.

Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksukset, muut toimenpiteet
Edistää terveystutkimusten tekemistä ja sitä kautta saada lisää tietoa terveystilanteesta. Parantaa löwcheneiden terveyttä niin luuston kuin silmäsairauksien suhteen.	Löwchenille ei ole vahvistettu terveyteen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Jalostukseen käytettäville koirille suositellaan virallista silmä- ja polvitutkimusta aikaisintaan vuoden iässä. Yhdistelmän yhteenlaskettu polviläusuntotulos saa olla max. 2 ja silmien tulisi olla terveet. Rotuyhdistys tukee terveystarkastusten tekemistä rahatilanteensa mukaisesti. PEVISA on puhuttanut rodun parissa, mutta vielä sille ei laajasti nähdä tarvetta. Mikäli terveystarkastuksia ei tehtäisi jalostukseen käytettäville koirille, voidaan PEVISA-asiaan palata. Lisäksi yhdistys kannustaa jäseniään kaikkien yksilöiden terveystarkastuksiin.

Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksukset, muut toimenpiteet
Säilyttää rodussa astutusten, synnytysten ja pentujen hoitamisen helppous. Edistää geenipoolin laajentamista, jotta pentuekoot eivät ainakaan missään tapauksessa pieneneisi vaan toivottavasti kasvaisivat.	Löwchenille ei ole vahvistettu lisääntymiseen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Pyritään pitämään koirien rakenne liioittelemattomana ja terveenä, jolloin astutukset ja synnytykset pysyvät jatkossakin luonnollisina. Kannustetaan yhteisen keskustelun kautta kasvattajia suosimaan näitä piirteitä.

Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksukset, muut toimenpiteet

Säilytetään löwchen pienenä, vankkarakenteisena ja hyväluustoisena seurakoirana.	Löwchenille ei ole vahvistettu rakenteen ja anatomian terveyteen liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Pidetään keskustelua yllä oikeasta ja terveestä tyyplistä ja rakenteesta ja kannustetaan kasvattajia vaalimaan sitä.
--	--

Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pidetään löwchen soveliaana seurakoirana kokonsa, luonteensa ja terveytensä osilta.	Löwchenille ei ole vahvistettu käyttöominaisuuksiin liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Kannustetaan käyttämään jalostukseen vain rotutyypillisiä koiria.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Pyritään kasvattamaan jalostukseen käytettävien yksilöiden määrää ja sitä kautta laajentamaan geenipoolia.	Löwchenille ei ole vahvistettu koirien käyttömääriin liittyvää PEVISA-ohjelmaa. Löwchenin elinikäinen jälkeläismäärä ei saisi ylittää viittä prosenttia rodun populaatiossa yhden sukupolven eli neljän vuoden jaksolla rekisteröidyistä pennuista, joka laskennallisesti olisi 6 jälkeläistä, tai koiran ei tulisi olla vanhempana kuin 1-3 pentueelle. Luomalla mahdollisuus jalostustarkastuksiin, voidaan saada ns. kotikoiria näkyviin ja käytettäväksi jalostukseen.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Löwchenille ei ole tällä hetkellä syytä määritellä sellaisia rekisteröintiin vaikuttavia erityisiä ehtoja, joita ei ole mainittu eläinsuojelulaissa, Suomen Kennelliitto ry:n yleisessä jalostusstrategiassa tai koirarekisteriohjeessa. Rotuyhdistys ja rotujärjestö eivät ole katsoneet tarpeelliseksi liittää löwcheniä PEVISA-ohjelmaan (perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelma).

2. RODUN TAUSTA

LÖWCHENEIDEN PIENI MAAILMANHISTORIA

Löwchen eli pienileijonakoira on vuosisatoja vanha seurakoira, jolla ei ole ollut mitään erityistä käyttötarkoitusta. Löwchen onkin yksi maailman vanhimpia seurakoirarotuja. Alun perin löwchen on elänyt myös hyvin itsenäisesti Välimeren saarilla, kerjäten ja varastellen ruokansa, kuten eräillä eristäytyneillä saarilla Itäisellä Välimerellä maatiaiskantoina vielä 1980-luvulle saakka. Koirat levisivät laivojen mukana jo foinikialaisten mukana koko Välimeren alueelle. Löwcheniä voidaankin pitää bichonrotujen kantamuotona.

Vaikka löwchen oli puhtaasti seurakoira, pitää ehdottomasti muistaa, että olosuhteet vuosisatoja sitten olivat huomattavasti kovemmat ja ankeammat, kuin nykyisin. Niinpä löwcheneiden tuli selvitä kylmissä ja kolkoissa olosuhteissa. Ne olivat ketteriä, vankkoja koiria, jotka selvisivät hengissä erilaisista koettelemuksista kehittyen ja vakiinnuttaen asemansa vuosisatojen kuluessa. Tyypin vakiinnuttua eristyneillä Välimerensaarilla, koirat kulkeutuivat Manner-Eurooppaan mm. ristiretkeläisten mukana. Vasta tällöin koirat pääsivät nauttimaan helpommista elinolosuhteista, hovieen yltäkyllyisyydestä, ruuan hankinnan helpoudesta ja lämmöstä.

Löwcheniä ei tule kuitenkaan sekoittaa myöhempiin kääpiökoiriin, jotka nimenomaan jalostettiin yltäkyllyisyyden keskellä aateliston ja kuninkaallisten toimesta. Nämä koirat olivat usein liioitellun pieniä ja keveitä, ne eivät tarvinneet pohjavillaa jne. Löwchen onkin ajallisesti ja kulttuurihistoriallisesti aivan toisenlaisissa olosuhteissa kehittynyt koira. Alun perin se kehittyi ikään kuin itsestään niukoissa olosuhteissa ja on ensimmäisiä eurooppalaisia kääpiökoiria. Löwchenin levitessä Manner-Eurooppaan mm. ritareiden mukana, ehdoton edellytys sen selviytymiselle ja säilymiselle oli tietty liioittelematon vankka maatiaismainen rakenne, voima, jännevyys, sekä luonteen nokkeluus, avoimuus ja kekseliäisyys. Ajatelkaapa kääpiökoiraa, joka kulki hevosten jaloissa tuhansia kilometrejä. Tähän ei koirat, jotka nykyisin mielletään kääpiökoiriksi, olisi pystyneet, mutta löwchen, terve maatiaiskääpiökoira selvisi satoja kilometrejä ritareiden rinnalla. Vielä Manner-Eurooppaan levittyäänkin löwchen eli paitsi hoveissa, myös "rahvaan" keskuudessa, jossa se jatkoi elämäänsä kuten ennenkin, kerjäten ja varastellen ruokansa.

Löwcheniin on aikainsaatossa sekoittunut hyvin paljon erityyppisiä koiria, mutta sen yleinen olemus on säilynyt siitä huolimatta lähes muuttumattomana. Terve liioittelematon rakenne, voima, sitkeys ja jännevyys, sekä avoin iloinen ja kekseliäs luonne ovat olleet sen selviytymisen ehto. Näitä ominaisuuksia löwchenin tulisi ilmentää tänäkin päivänä.

Löwchen on vuosisatojen saatossa esiintynyt useissa maalauksissa, seinävaatteissa, veistoksissa ja taideteoksissa. 1200-luvulta peräisin olevassa Amiens'in katedraalissa on kaksi kiveen hakattua täysin aidonnäköistä kohokuvaa löwchenistä. Rodulle tyypillinen sivukuva esiintyi usein 1400-luvun seinävaatteissa. Löwchen oli Burgundin hovin naisten suosiossa ja etenkin 1600-luvulla sitä kuvattiin usein maalauksissa. Löwchen harrastajien keskuudessa tunnetuimpia maalauksia ovat varsinkin Francisco de Goyan useat työt, joissa Löwchen esiintyy. Muita huomionarvoisia taiteilijoita ovat mm. Albrecht Dürer, sekä upean harjoittelman Anna de Medici:n muotokuva varten maalannut Justus Susterman.

1700-luvulla ranskalainen Buffon kuvasi löwcheniä erittäin yksityiskohtaisesti luonnonhistoriallisessa kirjassaan "Histoire Naturelle" jossa painottaa sen harvinaisuutta. Samoihin aikoihin myös ruotsalainen luonnontieteilijä Linné mainitsee rodun. Löwcheniä on kutsuttu aikoinaan nimellä Bichon petit chien lion ja yhä vieläkin FCI:ssä rodun nimenä on Petit chien lion.

1700-luvun lopulla Goya maalasi muotokuvan Alban herttuattaresta hänen lemmikkileijonansa kanssa. Päinvastoin kuin voisi ensiksi ajatella, löwchenit esiintyvät kaikkein runsaimmin vanhojen kirkkojen hautamaalauksissa, haarniskoitujen ritareiden jalkojen juuressa. Leijonan tarkoitus maalauksissa oli luoda ritareihin, sekä tietysti myös hovinaiisiin, rohkeutta kuolemanjälkeisiin kamppailuihin sekä olla huolehtimassa ikuisesta unesta. Maalausten perusteella on huomioitavaa, että löwchenit vakiinnuttivat ulkonäkönsä jo ennen 1500-lukua. Maalauksiin ikuistetut koirat olisivat rakenteensa puolesta valmiita

nykyisiinkin näyttelykehiin. Kuvatut koirat ovat elegantteja, kooltaan pieniä, luonteeltaan iloisia sekä olemukseltaan tyylikkää aaltoilevissa turkeissaan. Nykyisiä näyttelyitä varten turkkeja jouduttaisiin kasvattamaan hieman lisää ja turkinhoitoon perehtymään hieman enemmän.

Ympäri Eurooppaa alkoi tavallinen kansa vaatimaan oikeuksiaan. Vallankumoukset ja muut levottomuuden horjuttivat aatelistoa ja varakkaita hoveja. Tästä alkoi rodun, samoin kuin siniveristen tuho. Löwchen oli ollut vain ja ainoastaan hovien sekä aateliston seuralainen. Tästä syystä tavallinen kansa inhosi niitä yhtä paljon kuin rikasta yläluokkaa. Tämä, kannan pienuuden lisäksi sinetöivät löwchenin kohtalon. Euroopan kuohunnan rauhoituttua ja aateliston luovutettua, löwcheneiden häviäminen jatkui. Tavallisella kansalla ei ollut mahdollisuutta pitää pelkkiä viehättäviä lemmikkejä ja yläluokan kiinnostus oli suuntautunut toisiin koirarotuihin. Löwchen oli aatelistolle vain ikävä muistutus menneestä. Ensimmäinen maailmansota alkoi ja leijonakoirat hävisivät lähes kokonaan.

Toisen maailmansodan loputtua belgialainen, Brysselissä asunut Madame Bennert aloitti rodun elvyttämisen. Hän keräsi kaduilta kaikki vähänkin löwcheniä muistuttaneet irtokoirat. Puhdasrotuisia leijonia löytyi enää vain muutama. Näistä Madame Bennertin keräämistä koirista polveutuvat kaikki nykyiset leijonamme. Vuoden 1969 Guinnessin ennätysten kirjan mukaan rotu oli maailman harvinaisin, vain 40 yksilöä. Madame Bennertin kansalaisuuden takia belgialaiset pitivät löwcheniä belgialaisranskalaisena rotuna.

Kuten jokainen varmasti ymmärtää, rodun pelastamiseksi oli kaduilta kerättävä kaikki mahdollinen materiaali. Samalla löwcheneihin kulkeutui vieraita vaikutteita mm. phalenea, joita alueella tuohon aikaan oli runsaasti. Yleistä ja suosittua phalenea on todennäköisesti sekoittunut leijonaan jo aikaisemmin. Todisteena tästä on mm. Francois Clovet'in lapsimaalaus Henri II:sta. Muotokuvassa Henri II:lla on sylissä pieni koira, joka on sekä phalenen että löwchenin näköinen. Ulkonäöltään koira on muistuttaa lyhytkarvaista löwcheniä. Suomessa 1980-luvun alussa syntyi muutamia pentueita, joissa oli useita lyhytkarvaisia löwchenin pentuja. Lyhytkarvaiset löwchenit ovat luustoltaan vahvoja ja isokokoisia, usein niitä luullaan jopa bordercollieristetyksiksi.

Phalene ei ollut varmastikaan ainoa rotu, joka sekoittui löwcheniin. Etelässä elänyt rotutyyppejä oli kekseliäs, ketterä, sosiaalinen ja ihmisiä tempuillaan miellyttänyt. Levittäytyessään etelästä pohjoiseen leijonien luonteet muuttuivat temperamenttisimmiksi ja jopa aggressiivisiksi. Luonteen ohella myös ulkonäkö muuttui, karvan muututtua karkeammaksi. Tämä johtui rotuun sekoittuneista snautseripinseri -vaikutteista. Viimeisimpänä löwcheneihin on sekoitettu villakoiraa. Tämä ei ole ollut rodun kannalta hyvä asia, sillä villakoirat toivat rotuun PRA:n (progressiivinen retinan atrofia) eli etenevän verkkokalvon surkastumisen, joka johtaa koiran näön heikkenemiseen ja sokeuteen. Villakoirien muita löwcheneihin tuomia ominaisuuksia ovat kiharakarvaisuus (erittäin yleistä Keskieurooppalaisissa kehissä), koko musta ja suklaa väritys sekä mantelin muotoiset silmät (löwchenin silmien kuuluvat olla pyöreät).

Rotu sai "uuden tulemisen" Keski-Euroopassa, kun saksalainen Tohtori Hans Rickert jatkoi Madame Bennertin elämäntyötä. Rickert laati germaaniseen tyyliin tehokkaan ja määrätietoisen rodunjalostusohjelman. Rotu oli alkanut kiinnostamaan myös englantilaisia Rva Banks'ia sekä Rva McGregor'ia. Nämä englantilaisrouvat tekivät paljon työtä säilyttääkseen eloisan eteläeurooppalaisen löwchentyypin. Jokainen tämän päivän löwchen-harrastaja on kuullut kenneleistä CLUNEEN, omistaja rva Banks sekä LITTLECOURT, omistaja rva McGregor. Edistyksellisesti he lähettivät kasvattejaan ympäri maailmaa mm. pohjoismaihin ja Australiaan. Näissä maissa osattiin ja osataan arvostaa alkuperäistä löwchentyyppejä sekä suurta työmäärää, joka englannissa sen hyväksi tehtiin. Tästä syystä näiden kenneleiden koiria löytyy lähes jokaisen suomalaisen alkuperäistä löwchentyyppeä edustavan koiran sukutaulusta.

Ensimmäisenä suomalaiset saivat tutustua vuonna 1974 Englannista tuotettuun urokseen Nord Ch Cluneen Baron Maximillian, omistajana Leena Hällförs - kennel Gravelbays. Muita erityisesti mainittavia ovat kaksi kansainvälistä muotovaliota, uros Multi Ch Sjaco v.t. Agnietenhof, jonka toi Hollannista Toini ja Mauri Koivuperä - kennel Tomakon ja narttu Multi Ch Cluneen Countess Glodagh, jonka toi Englannista Leena Hällförs - kennel Gravelbays. Useat uudet suomalaiset löwchenkasvattajat hankkivat omat kantanarttunsa Gravelbays kennelistä. Narttuja lähti mm. seuraaviin kenneleihin: Kennel

Mäntynummi (Int & Nord Ch Gravelbays Birjana), kennel Marisven (Nord Ch Gravelbays Bibi), sekä kennel Angel Walley's (Fin Ch Gravelbays Larissa). Rodun kasvatusta Suomessa perustuu näihin koiriin, jotka olivat aikansa todellisia huippuja, niin ulkomuotonsa kuin sukunsakin perusteella. Kanta oli siis yhtenäinen, mutta kapea.

Rotu vakiinnutti asemansa 70-luvun loppuun mennessä. Vuosikymmenen vaihde toi mukanaan uusia kasvattajia, samanaikaisesti osa vanhoista kasvattajista siirtyi pois kuvioista. Jalostusmateriaalia lisättiin tuonneilla Englannista ja astuttamalla narttuja sekä Ruotsissa että Norjassa.

80-luvulla neljä kasvattajaa työskenteli rodun kehityksen eteen; Angel Walley's - Ingrid Wiita ja Margot Wiita-Louhelainen, Chic Choix - Juha Kares, Marisven - Marita Laitinen sekä Mäntynummi - Anneli ja Yrjö Pietinen. Näiden kasvattajien työ tuotti tulosta.

90-luvun alussa leijonien rekisteröinnit nousivat muiden rotujen rekisteröintien mukana. Uusia tuonteja hankittiin eniten Belgiasta. Löwcheneitä tuotiin myös mm. Englannista ja jalostuskäyttöä varten liisattiin uroksia mm. Belgiasta ja Hollannista. Suomesta lainattiin uroksia jalostukseen useisiin Euroopan maihin kuten Saksaan, Hollantiin ja Tanskaan.

2000-luku on tuonut mukanaan uusia nuoria kasvattajia ja Suomeen tuodaan yhä jalostusmateriaalia niin Britanniasta, Yhdysvalloista, Keski-Euroopasta, kuin pohjoismaistakin. 2000-luvulla globalisoituminen on tuonut löwchenkasvattajat entistä lähemmäs toisiaan. Koiria on tuotu ja viety mm. Australiaan, Kanadaan, USA:han, Englantiin, Irlantiin, Skandinaviaan ja ympäri muuta Eurooppaa. Tunnetuin suomalainen löwchen tähti on Int & Multi Ch Multi Winner Chic Choix Markey Lifar, joka oli Vuoden Näyttelykoira 2009.

Suomalaiset ovat tehneet yhteistyötä ulkomaalaisten kasvattajien kanssa. Pentuja sekä aikuisia on viety useisiin eri maihin mm. Ruotsiin ja Yhdysvaltoihin, jossa ensimmäiset Suomessa kasvatetut löwchenit ovat saavuttaneet Amerikan valion arvot. Suomeen koiria on tuotu mm. Saksasta, Ruotsista ja Englannista. Useat eri kasvattajat pitävät yllä suomalaisten löwcheneiden korkeaa tasoa asiantuntevalla ja rotua rakastavalla kasvatustyöllään.

2010-luvulla löwcheneiden rekisteröintimäärät ovat olleet noin 30 pentua vuodessa, vuonna 2014 rekisteröitiin vain 17 pentua. Tuonteja on ollut vuosittain 0–7 kpl. Koiria on tuotu mm. Norjasta, Isosta-Britanniasta, Ruotsista, Tanskasta, Ranskasta ja Yhdysvalloista. Suomalaiset kasvattajat ovat vieneet koiria ainakin Australiaan, Viroon, Norjaan, Ranskaan, Yhdysvaltoihin, Venäjälle ja Isoon-Britanniaan. Vuonna 2018 järjestettiin koirien maailmanvoittajanäyttelyn yhteydessä Löwchen World Congress, johon osallistui myös suomalaisia löwchen-harrastajia.

Teksti:

Suomen Löwchen alajaoston vuosikirja

Maailman Koira Atlas

Koiramme-lehti

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Kääpiökoirayhdistyksen löwchen- alajaosto perustettiin vuonna 1980. Löwchen-alajaostolla oli jäseniä 98kpl vuonna 2006. Vuonna 2007 heinäkuun 14. päivä pidettiin Haukiputaalla Suomen Löwchen ry:n perustamiskokous, ja yhdistys rekisteröitiin helmikuussa 2008. Kuitenkin virallisesti uusi yhdistys aloitti toimintansa maaliskuussa 2008, kun SKKY:n Löwchen-alajaosto lopetettiin kevätkokouksessa Tampereella.

Suomen Löwchen ry on Suomen Kääpiökoirayhdistyksen (SKKY) alainen rotua harrastava yhdistys. Yhdistyksen kotipaikka on Helsinki ja yhdistys on Helsingin Seudun Kennelpiiri ry:n jäsen. Yhdistyksen toiminta kattaa koko maan. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää puhdasrotuisten löwchenien jalostusta ja kasvatusta sekä rodun tunnetuksi tekemistä. Yhdistyksen jäseninä ovat yksityiset henkilöt. Yhdistys järjestää vuosikokouksen kerran vuodessa huhtikuun loppuun mennessä. Yhdistyksen hallinnosta huolehtii vuosikokouksen valitsema hallitus, johon kuuluu puheenjohtaja sekä kuusi muuta jäsentä. Hallitus voi nimetä erilaisia toimikuntia valmistelemaan niille annettuja tehtäviä.

Taulukko 1. Jäsenmäärät vuosilta 2008–2020, vuosilta 2010–2014 tietoa ei ole viety Omakoiraan

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
86	81						65	67	70	59	52	66

Lähde: Omakoiran yhdistystiedot 3.10.2021

Suomen Löwchen ry:llä ei ole tällä hetkellä erillistä jalostustoimikuntaa. Yhdistys järjestää kerran vuodessa Club Show'n ja muita tapahtumia tilaisuuksien mukaan, kuten koirahierontakurssin, trimmauskurssin tai leijonalenkin. Yhdistys on järjestänyt myös useita Open Show'ta. Yhdistys julkaisee kolmesti vuodessa ilmestyvän jäsenlehden sekä vuosittaisen Vuosikirjan. Yhdistyksellä on myös internet-sivut sekä Facebook-ryhmä, joista rodusta kiinnostuneet saavat hyödyllistä tietoa.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimääristä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013 <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/perinnollinen-monimuotoisuus-ja-jalostuspohja>

Taulukko 2. Vuositilasto – rekisteröinnit

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pennut (kotim)	31	27	27	21	28	27	16	40	41	41
Tuonnit	4	5	2	2	9	4	1	1	2	2
Rekisteröinnit	35	32	29	23	37	31	17	41	43	43
Pentueet	10	12	10	9	10	10	7	14	18	15
Pentuekoko	3,1	2,2	2,7	2,3	2,8	2,7	2,3	2,9	2,3	2,7
Kasvattajat	8	9	7	6	6	5	5	8	9	8
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	10	9	9	9	10	9	5	10	12	12
- kotimaiset	8	8	8	7	9	7	4	7	9	9
- tuonnit	1	1	1	2	1	2	1	3	3	2
- ulkomaiset	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
- keskimääräinen ikä	5 v 5 kk	5 v 2 kk	4 v 4 kk	5 v 9 kk	5 v 6 kk	4 v 5 kk	4 v 3 kk	5 v 5 kk	3 v 11 kk	4 v 7 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	10	12	10	9	10	10	7	14	18	13
- kotimaiset	8	9	7	6	7	10	7	13	16	10
- tuonnit	2	3	3	3	3			1	2	3
- keskimääräinen ikä	3 v 11 kk	3 v 8 kk	3 v 2 kk	4 v 4 kk	4 v 7 kk	3 v 4 kk	3 v 1 kk	3 v 6 kk	3 v 6 kk	4 v 1 kk
Isoisät	15	18	16	17	13	14	9	16	25	20
Isoäidit	17	20	18	16	17	17	10	19	25	22
Sukusiitospro.	1,93 %	2,30 %	2,89 %	3,14 %	2,56 %	3,35 %	4,24 %	2,54 %	4,54 %	2,19 %
Vuositilasto - jalostuspohja										
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Per vuosi										
- pentueet	10	12	10	9	10	10	7	14	18	15
- jalostukseen	10	9	9	9	10	9	5	10	12	12
- jalostukseen	10	12	10	9	10	10	7	14	18	13
- isät/emät	1	0,75	0,9	1	1	0,9	0,71	0,71	0,67	0,92
- tehollinen po	13 (65%)	14 (58%)	13 (65%)	12 (67%)	13 (65%)	13 (65%)	8 (57%)	16 (57%)	21 (58%)	17 (57%)
- uroksista käy	5 %	12 %	20 %	18 %	27 %	24 %	33 %	27 %	29 %	37 %
- nartuista käy	14 %	13 %	21 %	25 %	64 %	20 %	25 %	13 %	31 %	25 %
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	41	41	39	36	41	49	54	68	70	75
- jalostukseen	27	25	25	21	26	28	29	32	36	42
- jalostukseen	25	31	30	25	31	42	43	51	51	56
- isät/emät	1,08	0,81	0,83	0,84	0,84	0,67	0,67	0,63	0,71	0,75
- tehollinen po	34 (41%)	38 (46%)	38 (49%)	31 (43%)	39 (48%)	48 (49%)	49 (45%)	57 (42%)	60 (43%)	67 (45%)
- uroksista käy	12 %	19 %	23 %	25 %	27 %	27 %	32 %	28 %	24 %	22 %
- nartuista käy	18 %	34 %	37 %	40 %	36 %	24 %	25 %	30 %	33 %	34 %

SKL:n Jalostustietojärjestelmä 3.10.2021

Rekisteröintimäärät Suomessa

Löwcheneitä rekisteröidään vuosittain noin 30 kpl. Tarkastelujaksolla rekisteröinnit ovat pysyneet lähes samoina vuosittain, pentueita on syntynyt noin 10 vuodessa.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Tuontikoiria on ollut vuosittain 0–9 kpl, vuosien 2011–2020 aikana 32 yksilöä. Uroksia on tuotu 10 ja narttuja 22. Näistä 7 urosta ja 10 narttua on käytetty jalostukseen.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

Urosten keskimääräinen jalostuskäytön ikä on tarkastelujaksolla vaihdellut välillä 4v 5kk – 6v. Narttujen keskimääräinen jalostuskäytön ikä on ollut tarkastelujaksolla 3v – 4v 7kk. Nuorin jalostukseen käytetty uros on ollut 11kk ja narttu 1v 6kk. Vanhimmat uros 11v 11kk ja narttu 8v 1kk. Aineistosta ei voi tehdä suoraan päätelmää keskimääräisen jalostuskäytön iän kehityksestä sekä uroksilla että nartuilla. Pentuemäärien ollessa vähäiset yksittäinen koira vaikuttaa keskiarvoon merkittävästi.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten

sairauksien esilletuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär-parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleelijohdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitoyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016) <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos>

Rodun vuosittainen sukusiitosaste

Löwcheneiden sukusiitosaste on tarkastelujaksolla vaihdellut vuosittain 1,93 % ja 4,54 % välillä. Rodulle ei ole määritelty ylärajaa sukusiitosasteelle, mutta jalostusyhdistelmässä suositellaan neljän-viiden

sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Taulukko 3. Jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta 2011-2020

Uros	Syntymävuosi	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1 HOLLINSCLOSE'S BARRICADE	2007	7	19	6,35 %	6 %	16	34	7	19
2 QISHU SGT PEPPER	2010	8	18	6,02 %	12 %	10	23	8	18
3 BROEVANS HERO LIVES IN ME	2010	5	12	4,01 %	16 %	14	32	5	12
4 SOLEYDAN NO WOMAN NO CRY	2010	5	12	4,01 %	20 %	3	6	5	12
5 FAMURIN ARDA ELEMIRÉ	2016	3	11	3,68 %	24 %	0	0	3	11
6 NEXT CHANCE FULL OF POWER	2008	3	10	3,34 %	27 %	5	15	4	15
7 GWAIHIR'S YARON DE HERO	2013	3	10	3,34 %	31 %	10	21	4	14
8 SOLEYDAN COCKTAILS'N DREAMS	2013	4	10	3,34 %	34 %	0	0	5	13
9 HEIDIWAY'S BEREKJA	2007	3	10	3,34 %	37 %	0	0	4	11
10 CHIC CHOIX EGOISTE CHIC	2007	3	10	3,34 %	41 %	4	5	3	10
11 SOLEYDAN SAMPO	2006	4	10	3,34 %	44 %	11	25	4	10
12 CHIC CHOIX MARKEY LIFAR	2006	3	9	3,01 %	47 %	16	45	7	18
13 CHIC CHOIX TA SEN CANARIAS	2007	2	7	2,34 %	49 %	9	22	5	14
14 ROYALGROWL ANGEL POST CODE	2009	2	7	2,34 %	52 %	2	3	2	7
15 CHIC CHOIX JOHN MURRAY	2012	4	7	2,34 %	54 %	4	15	4	7
16 CHIC CHOIX VENI VIDI VICI	2005	3	6	2,01 %	56 %	12	24	8	21
17 CHIC CHOIX TOUR DE CHIC	2015	2	6	2,01 %	58 %	1	2	3	8
18 FALOU'ME GASPARD	2011	2	6	2,01 %	60 %	0	0	3	7
19 WIMWAM'S CATCH THE CAB	2004	3	6	2,01 %	62 %	7	20	3	6
20 CHIC CHOIX LE BARON ROYAL	2012	2	6	2,01 %	64 %	2	4	2	6

Tiedot poimittu SKL:n jalostustietojärjestelmästä 3.10.2021

14 eri urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Taulukko 4. Jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua 2011-2020

Narttu	Syntymävuosi	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1 PARFAIT FLEUR PIERRE PRÉCIEUSE	2009	3	12	4,01 %	10	30	3	12
2 FAMURIN BERTHIL ALATÁRIEL	2016	3	12	4,01 %	0	0	3	12
3 AFIRE'S FLAT BEAT	2012	3	10	3,34 %	0	0	3	10
4 PARFAIT FLEUR PIÉCE D'OR	2009	2	10	3,34 %	2	5	2	10
5 GWAIHIR'S UPHORIA LA CHANCE	2012	4	9	3,01 %	4	8	4	9
6 HERMA'S HEADLAND JE VEUX LE MONDE	2014	3	8	2,68 %	1	3	3	8
7 CHIC CHOIX UMATILLA LIFAR	2010	3	8	2,68 %	8	18	3	8
8 SOLEYDAN SHE'S GOT THE LOOK	2015	2	7	2,34 %	1	2	3	11
9 HOLLINSCLOSE SAVING GRACE FOR QUINTRIX	2012	3	7	2,34 %	4	7	3	7
10 PRIDESDEN CHIC CHOIX VENUS	2008	2	7	2,34 %	6	8	2	7
11 BELGROSS AMAZING AURA	2015	2	6	2,01 %	0	0	3	9
12 NEXT CHANCE LADY BLUEBERRY	2015	2	6	2,01 %	0	0	3	7
13 SOLEYDAN SHE AIN'T NO SAINT	2015	2	6	2,01 %	0	0	2	6
14 NEXT CHANCE MAMA'S SUNSHINE	2016	2	6	2,01 %	0	0	2	6
15 BUMIR KIND OF SPECIAL	2008	2	6	2,01 %	2	4	2	6
16 CHIC CHOIX ISMENE LA BLANCHE	2010	2	6	2,01 %	1	2	2	6
17 WIMWAM'S I'M YOURS	2008	2	6	2,01 %	0	0	2	6
18 CHIC CHOIX CALAIS LEONORA	2005	2	5	1,67 %	7	13	4	11
19 ROYALGROWL VERA WANG	2010	1	5	1,67 %	0	0	1	5
20 GWAIHIR'S GEORGIA BELLE	2017	2	5	1,67 %	0	0	2	5

Jalostuskoirien käyttömäärät

Kennelliiton suositus jälkeläisten maksimimäärälle on pienilukuisissa roduissa 2–3 pentuetta tai 5 % laskettuna neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Löwcheneillä 10 vuoden rekisteröintimäärä on 289 pentua, josta saadaan 4 vuoden pentumääräksi 116 pentua, ja tästä 5 % on 5,8 eli 6 pentua. Toisen polven jälkeläismääräsuositus on kaksi kertaa tämä määrä eli 12 pentua. Kuten yllä olevista taulukoista nähdään, suurinta osaa eniten käytetyistä sekä uroksista että nartuista on käytetty populaation kokoon nähden runsaasti. Myös toisen polven jälkeläismäärä on useilla koirilla liian suuri.

Runsaimmin käytetyillä 20 uroksella on tarkasteluajana ollut 71 pentuetta, joissa 192 pentua, joka on 64 % ajanjakson kaikista pennuista. Eniten käytetyistä uroksista lähes kaikilla (18) on yli 12 toisen polven jälkeläistä.

Eniten käytetyistä nartuista 13:lla on enemmän kuin kuusi jälkeläistä. Enemmän kuin 12 toisen polven jälkeläisiä on kolmella nartulla.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

Vuosien 2011–2020 tarkastelujaksolla kaksi eniten käytettyä urosta ovat keskenään serkuksia. Uros Hollinsclose's Barricade on isä nartulle Gwaihirs Uphoria La Chance, joka on emä nartulle Next Chance Mama's Sunshine. Uros Quishu SGT Pepper on isä nartulle Hollinsclose Saving Grace for Quintrix. Uros Broevans Hero Lives In Me on isä nartulle Gwaihirs Georgia Belle sekä urokselle Gwaihirs Yaron De Hero, joka on isä nartulle Next Chance Lady Blueberry. Uros Next Chance Full Of Power on isä nartulle NC. Mama's Sunshine. Uros Chic Choix Markey Lifar on isä uroksille Soleydan No Woman No Cry ja Royalgrowl Angel Post Code sekä nartulle Royalgrowl Vera Wang, eli nämä kolme koiraa ovat keskenään puolisisaruksia. Uros Chic Choix Ta Sen Canarias on isä urokselle Chic Choix Tour De Chic. Uros Chic Choix John Murray on isä nartulle Famurin Berthil Alatarieil. Uros Chic Choix Veni Vidi Vici on isä uroksille CC. Ta Sen Canarias ja CC. John Murray, jolloin nämä urokset ovat puoliveljiä keskenään. Uros Wimwam's Catch The Cab on isä nartulle Afire's Flat Beat.

Nartut Parfait Fleur Pierre Precieuse ja Parfait Fleur Piece D'Or ovat pentuesisaria. PF. Pierre Precieuse on emä urokselle Soleydan Cocktail'n Dreams ja nartuille Soleydan She's Got The Look ja Soleydan She Ain't No Saint. Edellä mainitut nartut ovat pentuesisaruksia ja uros niiden puoliveli. Narttu Chic Choix Umatilla Lifar on emä urokselle numero CC. Tour De Chic.

Rodun populaatiot muissa maissa

Rekisteröinnit vuonna 2020:

Australia 65

Englanti 39

Kanada 12 (2018)

Norja 50

Tanska 50

Ranska 48

Ruotsi 38

Sveitsi 4 (2019)

Saksa 104

USA 105

Puola 24

Lähde: lowchenworld.com

Muually maailmassa on vierassukuisia koiria, ja kasvattajien välistä yhteistyötä olisi hyvä lisätä jalostuspohjan laajentamiseksi puolin ja toisin.

Yhteenveto rodun jalostuspohjan laajuudesta

Isät/emät -suhde

Käytettyjen urosten ja narttujen suhde on vaihdellut vuosittain 0,67 ja 1 välillä per vuosi.

Uroksista on käytetty jalostukseen 20–37 % vuosittain syntyneestä ikäluokasta. Narttuja on käytetty 13–64 % vuosittain syntyneestä ikäluokasta.

Sukupolven ajalta tarkasteltuna käytettyjen urosten ja narttujen suhde on vaihdellut vuosittain 0,63 ja 1,08 välillä per sukupolvi (4 vuotta).

Uroksista on käytetty jalostukseen 22–32 % syntyneestä ikäluokasta. Narttuja on käytetty 24–40 % syntyneestä ikäluokasta.

Viimeisimpien kahden vuoden lukuja ei ole otettu mukaan, koska ne muuttuvat vielä, sillä koirat ovat vasta mahdollisen jalostusuransa alussa.

Tehollinen populaatiokoko

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen koko on aina pienempi kuin rodun yksilöiden lukumäärä.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta.

Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä, keskenään eri sukuista koira. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Laskelmat tehdään sukupolvea kohden

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumäärästä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä. Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät ja keskinäisen sukulaisuuden. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $N_e = 4 \cdot N_u \cdot N_n / (2 \cdot N_u + N_n)$, jossa

- N_u on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- N_n neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä

Eräs suositus jalostuseläinten minimimäärästä on 25 lisääntyvää urosta ja 50 narttua, jotka eivät ole keskenään läheistä sukua, eli joilla ei ole yhteisiä sukulaisia kolmen tai neljän sukupolven etäisyydellä. Tämä vastaa tehollista kokoa 67. Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta

johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla koiraroduilla tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen ei päästä, joten tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria ja sukulinjoja jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että koirien jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

Lähde: MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016 <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/tehollinen-populaatiokoko>

Taulukko 5. Tehollinen populaatio per vuosi.

Per vuosi	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
- tehollinen populaatio	13 (65%)	14 (58%)	13 (65%)	12 (67%)	13 (65%)	13 (65%)	8 (57%)	16 (57%)	21 (58%)	17 (57%)

Löwchenien tehollinen populaatio on vaihdellut tarkastelujaksolla 2011–2020 8 ja 21 yksilön tai 57 % ja 67 % välillä per vuosi. Lyhyen aikavälin tehollinen populaatio ylittää yli kriittisenä pidetyn arvon 50 %.

Taulukko 6. Tehollinen populaatio per sukupolvi (4 vuotta)

Per sukupolvi	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
- tehollinen populaatio	34 (41%)	38 (46%)	38 (49%)	31 (43%)	39 (48%)	48 (49%)	49 (45%)	57 (42%)	60 (43%)	67 (45%)

Löwchenien tehollinen populaatio on vaihdellut tarkastelujaksolla 2011–2020 31 ja 67 yksilön tai 41 % ja 49 % välillä per sukupolvi (4 vuotta). Luku jää alle 50 %:n, jota pidetään pitkällä, sukupolven aikavälillä, kannan elinvoimaisena säilymisen mittarina.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Kuten yllä olevista taulukoista voidaan todeta, on samoja ja samansukuisia koiria käytetty jalostukseen huomattavan suuri osa populaatiosta.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Pieni, älykäs ja iloinen koira, jolla on eloisa ja hyvin tarkkaavainen ilme. Omistajaansa kiintyvä ja erittäin tottelevainen, tarkkaavainen, vastaanottavainen ja sopeutuvainen koira, joka osaa tarvittaessa olla rauhallinen ja hillitty. Sen avoin ja lempeä katse kuvastaa miellyttämisen halua. Vihaisuus tai liiallinen arkuus ovat rotumääritelmässä hylkääviä virheitä.

Käyttötarkoitus on seurakoirana toimiminen.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Tilanne luonteissa tänä päivänä

Kennelliiton terveystarkastukseen vastattiin 101 koiran osalta. 64,4 % vastasi, ettei koiralla esiinny käytösongelmia. 14,9 %:lla esiintyi eroahdistusta, 13,9 %:lla esiintyi arkuutta tai pelkoa. Lisäksi 10,9 %:lla oli havaittu vihaisuutta toisia koiria kohtaan, 6,9 %:lla arvaamattomuutta, 5,9 %:lla siisteyden

puutetta, 4 %:lla vihaisuutta ihmisiä kohtaan sekä uroksilla yliseksuaalisuutta. Muita mainintoja saivat haukkuherkkyys, stereotyyppinen käytös sekä resurssiaggressiivisuus.

Yhdistyksen vuonna 2021 kasvattajille tekemän terveystarkastuksen luonneosion perusteella löwchenit ovat avoimia, iloisia ja omistajaansa kiintyviä koiria. Kyselyyn vastasi 15 kasvattajaa, joista 8 vastasi, ettei luonteissa ole mitään merkittäviä ongelmia. Muiden vastausten perusteella rodussa esiintyy jonkin verran arkuutta, ylivilkkautta, eroahdistusta ja aggressiivisuutta joko ihmisiä tai muita koiria kohtaan. Luonteen osalta tulokset olivat samansuuntaisia kuin Kennelliiton terveystarkastuksessa.

KoiraNetin kuolinsyytilastoinnin mukaan kolme löwcheniä on lopetettu luonne- tai käytöshäiriön takia vuosien 1997–2020 aikana, luonnetta ei ole selitetty enempää.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Ei ole tehty tutkimuksia eri maalaisten löwcheneiden luonteiden osalta. Löwchen on ympäri maailmaa pääasiallisessa käyttötarkoituksessaan seurakoira.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Taulukko 7. Luonnetestit ja MH-luonnekuvaukset 2011–2020

Luonnetesti	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
LTE	1 tulosta		1 tulosta				1 tulosta	1 tulosta		1 tulosta
LTE0										
LTE-										
Yhteensä	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	1 tulosta
MH-luonnekuvaus										
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
suoritettu				1 tulosta					1 tulosta	
ohj. kesk.										
kuv. kesk.										
Yhteensä	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 3.10.2021

Luonnetesti on koiran luonteen virallinen testaus ja siten se on ainutkertainen ja vain tietyin edellytyksin uusittavissa. Se ei ole koe eikä kilpailu. Vaikka lopputulos on pisteytetty, on tärkeämpää katsoa lomakkeesta se, mitä koirasta kerrotaan.

Testi mittaa toimintakykyä uhan alla (kelkka, puolustushyökkäys ja terävyys) ja hämärässä huoneessa ilman uhkaa. Sillä saadaan myös arvokasta tietoa temperamentista ja keskittymiskyvystä, hermorakenteesta, luoksepäästävydestä ja kovuudesta/pehmeystä sekä laukauksien sietämisestä. Myös koiran taipumuksesta reagoida asioihin aggressiolla saadaan informaatiota. Luonnetta voidaan ajatella joukkona erilaisia ominaisuuksia ja pistelaskusysteemissä on ajateltu, että jos koiralla jollain osa-alueella on puutteita (esim. pehmeys), sitä voi kompensoida jollain toisella puolella (esim. hyvällä taistelutahdolla), mikä auttaa koiraa eteenpäin hankaluuksista huolimatta.

Liiallinen temperamentti tekee koirasta säheltäjän, joka kuormittaa hermostoa ja hidastaa oppimista, ideaali käyttökoira on vilkas eli havainnoi asioita nopeasti, keskittyy oleelliseen ja sopeutuu tilanteisiin helposti. Seurakoiralle on tärkeää, että koira on tasapainoinen ominaisuuksiltaan. Tasapainoinen, pienellä määrällä kaikkia ominaisuuksia varustettu seurakoira on iloinen ystävä, joka turvaa mielellään laumaansa ja viihtyy sen parissa. Harrastuskoiralta voidaan kuitenkin odottaa enemmän luonteen vahvuutta ja silloin tärkeimpiä ominaisuuksia ovat hyvät hermot, toimintakyky ja tasapainossa oleva vilkkausaste eli temperamentti.

Luonne on koiran keskeisin ominaisuus. Hyväluonteinen, kaikin tavoin rodunomainen koira on jokaisen kasvattajan tavoite – tai ainakin pitäisi olla. Hyväluonteisen koiran kanssa voi harrastaa, tehdä töitä tai muuten vaan elellä ja elämä on mallillaan. Jos koiran luonne kuitenkin sisältää epämiellyttäviä ominaisuuksia, esimerkiksi liikaa aggressiivista reagoitua ympäristöön päin, ei elämä sellaisen koiran

kanssa ole hauskaa eikä tyydyttävää.

Luonnetestissä saadaan tietoa koirayksilön käyttäytymisestä sille suoritettujen erikoiskokeiden kautta. Saatua tietoa voi hyödyntää koiran koulutukseen, tietoa voi verrata rodun omaan luonneprofiiliin ja tietoa voi käyttää jalostusyhdistelmiä suunniteltaessa. Rotuyhdistyksillä on paljon tehtävää luonnetestitulosten arvioinnissa ja luonneprofiilien laatimisessa, mutta työ kannattaa, jos halutaan saada tietoa suomalaisen koirapopulaation luonnekuvasta ja sen mahdollisista muutoksista. Luonnetestissä käynyt vuosien 1996–2020 aikana 12 lówcheniä, joista vuosien 2010–2020 vuosien aikana 5 lówcheniä. Koirien saamat pisteet ovat väliltä 10–170. Laukaisukokemattomia 7, kahdesta ensimmäisestä luonnetestatusta koirasta ei ollut eritelty pistealueita.

MH-luonnekuvauksen tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuna.

MH-luonnekuvauksessa koira käy läpi kymmenen eri testiosiota, jossa kuvataan koiran 31 eri käyttäytymisreaktiota. Luonnekuvauksen aikana kaksi kuvaajaa tarkastelevat koiran luonteenominaisuuksia kuten leikkisyyttä, pelkoa, saalisviettiä ja sosiaalisuutta. Jokainen ärsytystilanne aloitetaan samalla tavalla kaikille koirille. Koiran osoittaessa vähäistä kiinnostusta tai se ei kiinnostu ollenkaan, ei osiota tehdä erilaiseksi tai kiinnostavammaksi koiran aktivoimiseksi. Koiran käsittely ja ärsytystilanteet ovat jokaiselle voimakkuudeltaan ja järjestelyiltään samanlaiset. Osiot päätetään siten, ettei siitä koidu koiralle uutta ärsytystilannetta. Ajalla on suuri merkitys koiran palautumiselle ja siksi eri toimenpiteet suoritetaan tietyin aikavälein.

Koiralle annetaan palautumiseen riittävästi aikaa. Jotkut koirat selvittävät tilanteen jo kaukaa. Koiran epäröidessä tutustuttamista jatketaan. Arkojen koirien kanssa voidaan joutua ylittämään aikarajat. MH:n tarkoitus on kerätä aineistoa koiran käyttäytymisestä ohjeen määrittelemissä tilanteissa. Kuvaustuloksia roduittain yhdistelemällä saadaan tietoa rodulle tyypillisestä luonteesta. Yksittäisen koiran MH kuvaa näin koiran luonteenominaisuuksia sekä yksilönä että rodulle tyypilliseen ja ihanneluonnekuvaan verrattuina.

MH-luonnekuvauksen on suorittanut 2 lówcheniä, vuosina 2012 ja 2017.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Lówchenit eivät ole käyttökoiria, joten ne eivät ole osallistuneet käyttö- tai koetoimintaa mittaaviin kokeisiin tai testeihin.

Rodun alkuperäinen käyttö

Lówchenit ovat toimineet jo alkujaankin seurakoirana, johon se edelleen soveltuu hienosti. Vilkkaan ja älykkään luonteensa takia lówchen soveltuu myös harrastuskoiraksi, ja joitakin koiria on nähty kilpailmassa agilyyssa, rallytokossa sekä tokossa.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Lówchenin rooli on toimia iloisena seurakoirana, nykyisin rotua käytetään jonkin verran myös harrastekoirana. Jonkin verran lówcheneitä on osallistunut myös Suomen Kennelliiton kaverikoira-toimintaan. Rotujärjestön, rodun kasvattajien ja harrastajien tulee säilyttää rodun luonne rotumääritelmän mukaisena: älykkäänä, iloisena, tottelevaisena, vastaanottavaisena, sopeutuvaisena ja tarkkaavaisena.

Kokeet

Taulukko 8. Agility, tottelevaisuus ja rallytoko-kokeet 2011–2020

Agility	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Yhteensä	4 tulosta	19 tulosta	36 tulosta	35 tulosta	25 tulosta	18 tulosta	24 tulosta	10 tulosta	4 tulosta	19 tulosta
Tottelevaisuuskoe										
	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
ALO1	1 tulosta			1 tulosta						
ALO2							1 tulosta	1 tulosta		
ALO3	2 tulosta						1 tulosta			
Yhteensä	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Rallytoko										
VOI0		1 tulosta		3 tulosta	1 tulosta					
VOI-				1 tulosta	1 tulosta					
AVOHYV						3 tulosta				
AVO0						2 tulosta				
ALOHYV						3 tulosta	3 tulosta			
ALOO							1 tulosta			
Yhteensä	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	4 tulosta	2 tulosta	8 tulosta	4 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

Löwchen on monipuolinen harrastuskoira, ja niiden kanssa on kilpailtu agilityssa, tottelevaisuuskokeissa sekä rallytokossa, vaikkakin osallistujamäärät ovat olleet hyvin vähäiset.

Agilityssa on viime vuosien aikana kilpaillut vain muutama löwchen. Vuosi 2018 oli aktiivisin vuosi, silloin kirjattiin yhteensä 36 tulosta kahdelta löwcheniltä.

Tottelevaisuuskokeissa on vuosien 2000–2020 aikana käynyt 4 löwcheniä, kaikki kilpailivat alokasluokassa.

Rallytokossa on vuosien 2010–2020 aikana kilpaillut kaksi löwcheniä, toinen alokasluokassa ja toinen voittajaluokassa. Molemmat saavuttivat koulutustunnukset.

Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Näyttelytulosten perusteella löwchenit käyttäytyvät yleensä hyvin, ja näyttelyarvosteluihin kirjoitetaan aika lyhyesti luonteesta, mutta joissakin arvosteluissa luonnetta on kuvailtu: erinomainen luonne ja esiintyjä, erinomainen esiintyjän asenne, iso ego, erittäin kiva luonne, iloinen esiintyjä. Huonoa käytöstä tuomarit ovat kuvailleet sanoilla tänään ujo kehässä, luonne voisi olla parempi, tarvitsee lisää itseluottamusta, ei iloinen tänään, ikävä luonne, ärähti tuomarille arvostelun jälkeen (Kirjalliset arvostelut, otos vuosilta 2016–2018). 6 koira on saanut 2011–2020 näyttelyissä HYL-tuloksen (hylätty) ja 1 koira EVA-tuloksen (ei voida kaikilta osin arvostella). Nämä laatuarvostelut eivät välttämättä ole liittyneet koirien luonteisiin.

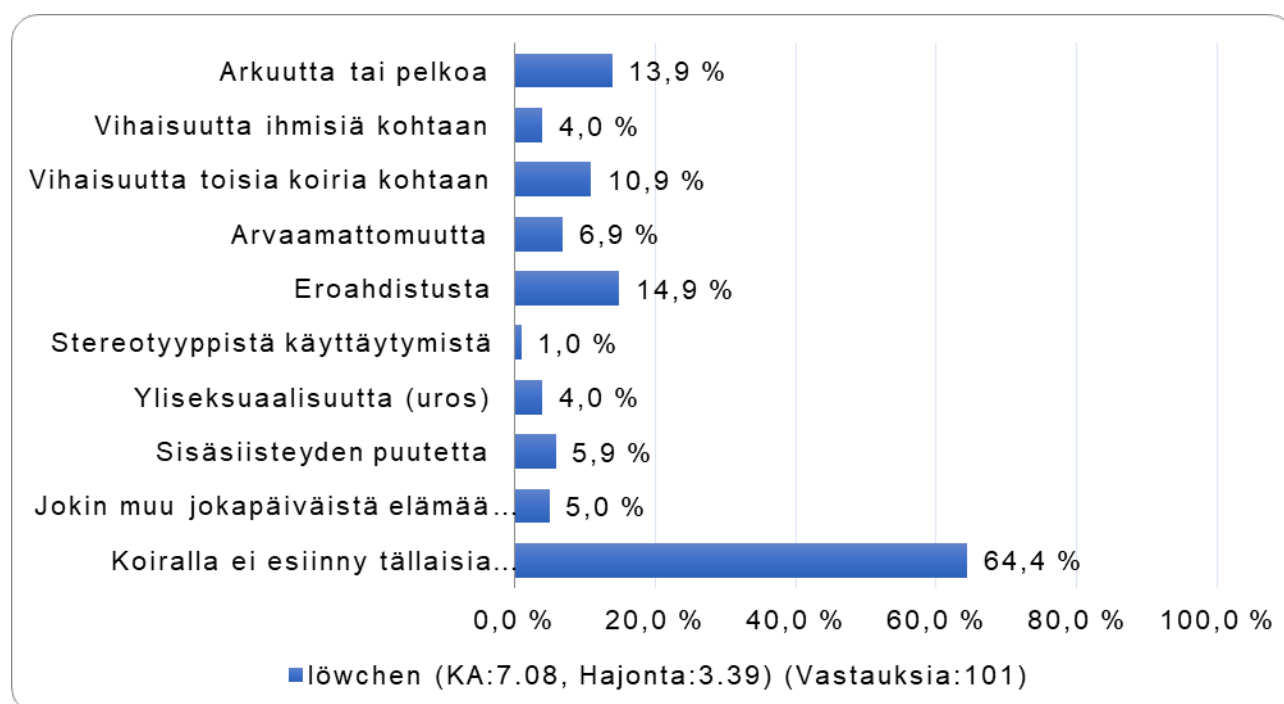
Yhdistys lähetti kyselyn vuonna 2021 myös kuudelle ulkomuototuomarille, joista neljä vastasi. Kaksi ulkomuototuomaria oli sitä mieltä, ettei löwcheneillä ole merkittäviä luonneongelmia, ja kaksi vastaajista ilmoitti rodussa esiintyvän arkuutta. Yksi totesi luonteiden parantuneen takavuosista, joskin aiemman kovuuden tilalle tullut turhaa nöyryyttä.

Löwcheneille ei ole järjestetty jalostustarkastuksia. Kennelliiton sekä käyttäytymisen että ulkomuodon jalostustarkastukset soveltuisivat rodulle erinomaisesti.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

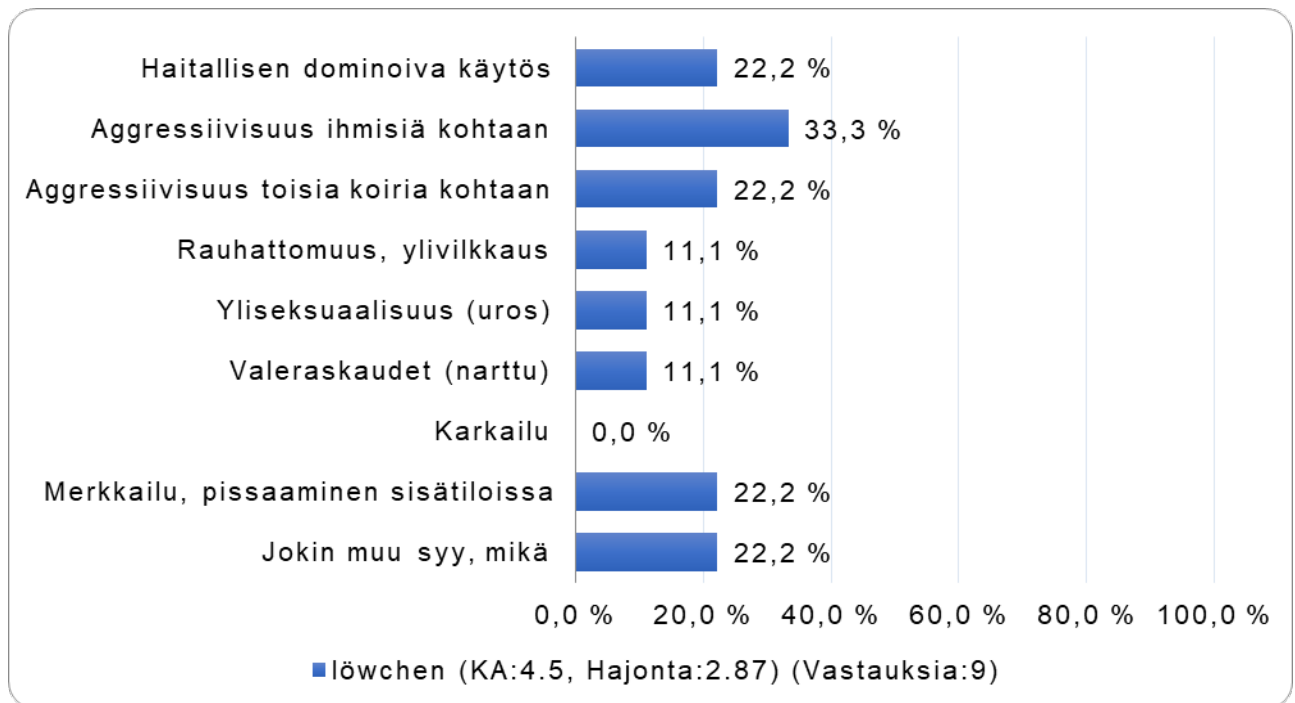
Koiraa tulee käsitellä ja totuttaa normaaleihin hoitotoimenpiteisiin pennusta asti, kuten kynsien leikkaamiseen ja turkinhoitoon, jotta hoitotoimenpiteiden suorittaminen onnistuu. Jos näitä perusasioita ei koiralle opeteta, voi koiraa olla hankala, jopa mahdotonta, käsitellä, aggressiivisenkin käytöksen takia.

Löwcheneistä ei ole tehty laajaa ja yksityiskohtaista kyselyä luonteesta, mutta Suomen Kennelliiton tekemään kyselyyn osallistuneiden 101 koiran luonnetta omistajat kuvailivat seuraavanlaisesti:

Lähde: Suomen Kennelliiton terveystutkimus 2019-

Kyselyssä kysyttiin myös sterilisaatioon tai kastraatioon johtaneista luonnetta koskevista syistä, joista yleisin oli aggressiivisuus ihmisiä kohtaan 33,3 % (vastauksia 9).

Lähde: Suomen Kennelliiton terveystutkimus 2019-

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Kasvattajille tehdyssä kyselyssä sekä Kennelliiton terveystutkimuksessa esiin tuli myös eroahdistus, joka ilmenee usein ulvomisena, haukkumisena, sekä huonekalujen ja tavaroiden pureskeluna. Usein eroahdistus johtuu koiran tottumattomuudesta yksinoloon, ja siksi onkin hyvin tärkeää opettaa pennulle yksinoloa heti pennun saavuttua uuteen kotiin.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Löwchenit lisääntyvät yleensä vaivattomasti. Urokset astuvat luonnollisesti, ja emot synnyttävät pääsääntöisesti itse ja hoitavat pennut hyvin.

Suomen Kennelliiton kyselyyn on kerrottu yhdestä nartusta, joka ei ole antanut yhdenkään uroksen astua, ja yhdellä nartulla ei kyselyn mukaan ollut hoivaviettiä, kuitenkin 82 % vastaajista kertoi, ettei koiran jalostuskäytössä tai lisääntymisessä ole havaittu ongelmia. Kasvattajakyselyssä lähes kaikki vastanneet kasvattajat totesivat, että tiinehtymiset ja synnytykset sujuivat ilman ihmisen apua luonnollisesti. Lisäksi nartut hoitivat pentunsa pääsääntöisesti mallikkaasti.

Kennelliiton jalostusstrategian mukaan jalostukseen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Pääsääntöisesti löwchenit käyttäytyvät toisia koiria ja ihmisiä kohtaan avoimesti ja iloisesti. Löwchenin ei tulisi olla arka eikä aggressiivinen. Kyselyiden mukaan rodussa esiintyy jonkin verran aggressiivisuutta vieraita koiria kohtaan ja muutamat vastauksista kertoivat myös aggressiivisuudesta ihmisistä kohtaan. Kennelliiton kyselyssä esiin nousi myös resurssiaggressiivisuutta.

Pelot ja ääniherkkyys

Arkielämässä tyypillinen äänipelon kohde voi olla esimerkiksi imuri, ukkonen tai iletulitteet. Kasvattajille tehdyn kyselyn mukaan 20 % (3/15 kasvattajaa) kasvattajista vastasi rodussa esiintyvän ääniherkkyttä. Luonnetestissä käyneistä 15 koirasta 7 oli laukaisukokemattomia.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmat

Kyselyiden perusteella keskeisimpiä ongelmia luonteessa ovat arkuus, eroahdistus, aggressiivisuus muita koiria sekä ihmisiä kohtaan. Lisäksi tuomareille esitetyssä kyselyssä nousi esiin liiallinen pehmeys.

Ongelmien syyt ja vähentäminen

Jalostuksessa tulee kiinnittää huomiota jalostukseen käytettävien koirien luonteisiin ja käyttää jalostukseen vain rodunomaisia, iloisia ja avoimia koiria, jotka osaavat myös tarvittaessa rauhoittua. Lisäksi pennunostajia tulee neuvoa ja auttaa koiran tapakasvatuksessa.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Löwchen ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Löwcheneillä on todettu joitain merkittäviä sairauksia, kuten patellaluksaatio, HC ja PRA. Valitettavasti löwcheneillä ei ole käytössä minkään sairauden geneettisen alttiuden selvittämiseksi geenitestejä, joten sairauksien löytämisen apuna ovat eläinlääkäreiden tekemät viralliset terveystarkastukset. Silmäsauroksien suhteen Suomen Löwchen ry suosittelee, että silmälausunnon mukaan molemmat vanhemmat ovat HC:n ja PRA:n suhteen terveitä. Silmätutkimus ei saa olla yli kahta vuotta vanhempi astutusohjelmalla.

Patellaluksaation kohdalla yhdistyksen suositus on, että jalostukseen käytettävien yksilöiden virallisten polvitulosten yhteenlaskettu summa on korkeintaan 2. Polvet tulisi tarkistaa vuoden täyttäneeltä koiralta.

Harmaakaihi eli katarakta

Perinnöllinen harmaakaihi (ent. hereditaarinen katarakta, HC) samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Edennyt kaihi aiheuttaa silmän sisäistä suonikalvontulehdusta ja siten voi aiheuttaa kipua. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei-perinnöllinen, synnynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta on sokeritautiin liittyvä, usein hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittynyt diabeettinen katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi (ei luokitella kaihiksi) on normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin tiivistyyssä muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta näkökykyyn.

Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomenetelmällä.

Perinnöllinen kaihi -diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Poikkeuksena ovat perinnölliseksi todetut ja oletetut muut vähämerkitykselliset linssin kaihimuutokset (mm. sileäkarvaisen noutajan etu Y-sauman pistemäiset kaihimuutokset), joita saa käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa. (Kennelliitto.fi)

PRA

PRA (progressiivinen retina atrofia) eli etenevä verkkokalvon surkastuma tuhoaa silmän valoa aistivia soluja. Kyseessä on ryhmä sairauksia, jotka ovat eri geenien aiheuttamia.

PRA:ta on montaa tyyppiä, eri rotujen PRA:t ovat erilaisia ja jopa samassa rodussa voi olla useita eri muotoja. PRA voi esiintyä millä tahansa rodulla. Yleisin periytymismekanismi on autosomaalinen resessiivinen.

Kliinisten oireiden ilmenemisikä ja eteneminen vaihtelevat liittyen PRA-muodon syntymekanismiin. Hyvin nuorella koiralla esiintyvä PRA:n muoto liittyy epänormaaliin näköhermosolujen kehitykseen. Myöhemmällä iällä alkavassa PRA:ssa sen sijaan näköhermosolut kehittyvät normaalisti, mutta alkavat rappeutua.

Useimmissa PRA:n muodoissa koira muuttuu ensin hämärässä epävarmaksi ja pelokkaaksi. Tämä johtuu hämäränäössä tärkeiden verkkokalvon sauvasolujen surkastumisesta. Myöhemmin koira sokeutuu kokonaan verkkokalvon tappisolujenkin surkastuessa. Silmäterä on laaja ja silmänpohjan lisääntynyt heijaste näkyy erityisen selvästi valon kohdistuessa laajentuneeseen pupilliin.

PRA:han ei ole hoitoa, mutta tutussa ympäristössä sokea koira voi pärjätä erittäin hyvin. Diagnoosi tehdään yleensä silmänpohjan oftalmoskooppisessa tutkimuksessa. Verkkokalvon sähköisessä tutkimuksessa (ERG) voidaan havaita muutoksia näköhermosoluissa jo ennen oftalmoskooppisessa tutkimuksessa nähtäviä selviä verkkokalvon rappeutumamuutoksia.

PRA-sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Geenitestillä kantajaksi todettua koiraa voidaan käyttää jalostukseen geneettisesti terveen kumppanin kanssa. (Kennelliitto.fi)

Taulukko 9. Silmätutkimukset vuosina 2005–2020 syntyneille koirille:

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2005	66	26	39%	22	85%
2006	72	26	36%	24	92%
2007	70	25	36%	20	80%
2008	56	12	21%	11	92%
2009	48	11	23%	9	82%
2010	68	17	25%	16	94%
2011	38	9	24%	8	89%
2012	42	16	38%	15	94%
2013	36	9	25%	7	78%
2014	17	4	24%	4	100%
2015	41	16	39%	13	81%
2016	28	10	36%	9	90%
2017	17	3	18%	2	67%
2018	32	11	34%	11	100%
2019	36	10	28%	10	100%
2020	30	1	3%	1	100%

Diagnoosi	Esiintymiä
Caruncular trichiasis, todettu	4
Distichiasis, todettu	12
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	182
Kaihin laajuus, laaja	1
Kortikaalinen katarakta, todettu	1
Lasiaisen rappeuma, todettu	2
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä/karvoja, todettu	2
Nukleaarinen katarakta, todettu	1
PPM, diagnoosi avoin	3
PRA, todettu	1
Puutteellinen kyynelkanavan aukko, todettu	3
RD, multifokaali, todettu	1
Silmämuutosten vakavuus, lievä	12
Trichiasis, todettu	1

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 27.12.2021

Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä löytyy myös muita löwcheneiden silmätarkastuksissa ilmenneitä sairauksia, kuten taulukosta voimme nähdä. Vuoden 2000-luvun alkuvuosien jälkeen tutkittujen koirien lukumäärä on laskenut lähes puoleen. Saadaksemme lisää tietoa silmäsairauksien esiintymisestä, tulisi niin sanottujen kotikoirienkin omistajia kannustaa viemään koiransa viralliseen silmätarkastukseen. Valitettavasti tämä ei tällä hetkellä toteudu, vaan silmätarkastuksessa käytetään lähinnä jalostukseen käytettäviä koiria, jolloin voidaan perustellusti miettiä, saadaanko löwcheneiden silmäsairauksista tällä hetkellä tarpeeksi tietoa nykyisillä tutkimusmäärillä.

Muut esiintyvät silmäsairaudet:

Caruncular trichiasis eli luomen/naaman karvojen osuminen silmään

Nenänpuoleisen silmäkulman ihon karvoitus ulottuu hyvin lähelle silmäkulmaa ja ihokarvat suuntautuvat silmään. Ongelman vakavuutta kuvannee parhaiten oireiden vakavuus. Mikäli kiertymä on lievä / karvoitus vähäistä, se toki todetaan, mutta hoitotoimenpiteitä ei välttämättä tarvitse tehdä. Vakavat tapaukset tulee aina hoitaa kirurgisesti, sillä niiden aiheuttamat vahingot ovat kivuliaita ja pahimmillaan näkökykyä uhkaavia (sarveiskalvon haavaumat, pigmentoituminen). (kennelliitto.fi)

Distichiasis

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilia) karvatuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasiksessa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä. (kennelliitto.fi)

Trichiasis ja distichiasis -lausuntoja välillä 2005-2020 on 9% tutkituista.

Lasiaisen rappeuma

Lasiainen on normaalisti geelimäinen rakenne, jossa iän myötä hiljalleen tapahtuu vettymistä ja tiivistymien muodostumista. Sairautena rappeumaa pidetään silloin kun se tapahtuu epänormaalin nuorena ja nopeasti.

Lasiaisuoto tarkoittaa rappeutuneen lasiaisen vuotoa etukammioon.

Pitkälle edenneeseen rappeumaan voi liittyä mm. verkkokalvon irtoamisriski. Raja normaalin ja sairaalloisen rappeuman välillä on jossain määrin häilyvä eikä sairauden periytymismallia ole voitu vahvistaa. Sairaita yksilöitä voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, parituskumppanilla ei saa esiintyä samaa sairautta. (kennelliitto.fi)

Puutteellinen kyynelkanavan aukko

Puutteellinen kyynelkanavan aukko on 2000-2019 välillä todettu 3 koiralla, noin 2 prosentilla tutkituista.

Taulukko 10. Polvitutkimukset vuosina 2010–2020 syntyneille koirille:

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	4	operoitu	Yhteensä
2010	68	14	5	0	0	0	0	19
2011	38	7	1	0	0	0	0	8
2012	42	15	1	0	0	0	0	16
2013	36	5	1	1	0	0	0	7
2014	17	3	0	0	0	0	0	3
2015	41	13	2	0	0	0	0	15
2016	28	9	2	0	0	0	0	11
2017	17	3	0	2	0	0	0	5
2018	32	8	2	1	0	0	0	11
2019	36	10	1	1	1	0	0	13
2020	29	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	384	87	15	5	1	0	0	108

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3	4	operoitu
2010	28%	74%	26%	0%	0%	0%	0%
2011	21%	88%	12%	0%	0%	0%	0%
2012	38%	94%	6%	0%	0%	0%	0%
2013	19%	71%	14%	14%	0%	0%	0%
2014	18%	100%	0%	0%	0%	0%	0%
2015	37%	87%	13%	0%	0%	0%	0%
2016	39%	82%	18%	0%	0%	0%	0%
2017	29%	60%	0%	40%	0%	0%	0%
2018	34%	73%	18%	9%	0%	0%	0%
2019	36%	77%	8%	8%	8%	0%	0%
2020	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Yhteensä	28%	81%	14%	5%	1%	0%	0%

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 25.8.2021

Patellaluksaatio

Patellaluksaatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora takajalka. Vika on periytyvä. Polvilumpion rakennetta säätelevät useat eri geenit, joiden esilletuloa myös ympäristö muokkaa.

Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti). Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos välttämättä ole lopullinen. (Kennelliitto.fi)

Patellaluksaation kohdalla yhdistyksen suositus on, että jalostukseen käytettävien yksilöiden virallisten polvitulosten yhteenlaskettu summa on korkeintaan 2. Polvet tulisi tarkistaa vuoden täyttäneeltä koiralta. Polvitutkimus suositellaan uusittavaksi vanhempana, aikaisintaan 2 vuoden kuluttua alle 3-vuotiaana tehdystä tutkimuksesta.

Muita löwcheneillä esiintyviä vikoja/sairauksia voitiin kartoittaa kasvattajille lähetetystä kyselystä sekä Kennelliiton kyselystä. Kasvattajat ilmoittivat kyselyssään (vastauksia 15) synnynnäisiksi vioiksi hampaiden virheasentoja, ylä- ja alapurentaa ja kivesvikaa.

Kennelliiton terveystarkastuksessa (vastauksia 101) esiin nousi seuraavia synnynnäisiä vikoja ja sairauksia: kivesvika 5 %, virheellinen purenta 6 %, pysyvän hampaan puutos 13 %. Lisäksi oli ilmoitettuna yksi nivustyrä.

Tassujen kutina/punoitus tai tulehdus ilmoitettiin 6 %:lla koirista. Iho-ongelmat alkoivat yleisimmin 1–2-vuotiaana. Ilmoitetut iho-ongelmat olivat suurimmalla osalla samanlaisia ympäri vuoden eikä esim. ruokavalio vaikuttanut selkeästi ongelmiin. Joissain tilanteissa vuodenaikojen vaihtelut vaikuttivat oireisiin. Iho-oireita oli hoidettu pääosin kortisonilla tai muulla lääkityksellä.

Hampaistossa hammaskiveä oli jouduttu poistamaan alle 5 vuoden iässä lähes 18 %:lla ja hammaskiveä joudutaan poistamaan säännöllisesti yli 5 v. koirilta lähes 19 %:lla. Hampaistossa oli todettu parodontiittia (kiinnityskudosten sairaus), jolloin hampaita lähtenyt myös itsestään.

Ruuansulatusvaivoja, kuten jatkuvaa oksentelua tai erityisruokavalion tarvetta oli ilmoittanut muutama vastaaja.

Pitkäkestoista ja eläinlääkärin hoitoa vaativia liikuntavaikeuksia ilmoitettiin 14 % koirista. Polvilumpion sijoiltaanmeno oli diagnosoitu 11 %, välilevytyrä 3 % ja spondyloosia 2 % koirista. Kolmasosa tapauksista oli pysynyt lieväoireisena hoidon ja lääkityksen avulla, mutta lähes puolet oli tarvinnut leikkaushoitoa. Koirille oli aiheutunut pitkäkestoista haittaa ja vaivat olivat rajoittaneet pysyvästi koiran harrastuskäyttöä. Tuki- ja liikuntaelämistön ongelmien alkamisajankohta jakaantuu tasaisesti 1–7-vuotiaille tai sitä vanhemmille koirille.

Sydämen vajaatoimintaa tai sivuääntä oli todettu 8 %:lla koirista. Näistä suurin osa oli ilmennyt vasta 7-vuotiaana tai sitä myöhemmin. Sydäntutkimuksia 2015-2020 on tehty 7 koiralle, joista vanhin on ollut n.4v. Hengityselämistön ongelmia kyselyssä tuli esille joitain, sillä yhteensä 9 % vastaajista ilmoitti koirilla ilmenevän esimerkiksi hengityksen hankaloitumista rasituksessa, kuorsaamista, yskäpuuskia yms. Hengitysoireilun alkaminen ajoittuu vastaajien kesken tasaisesti alle vuoden ikäisestä yli 7-vuotiaisiin. Yli 7-vuotiaana alkaneet hengitysoireilut ajoittuvat sydämen vajaatoiminnasta ilmoitetun alkamisiän kanssa samaan ikään. Nämä liittyivät toisiinsa sydänsairauden oireina.

Myksomatoottinen läppärappeuma (MMVD)

Krooninen mitraaliläpän eli hiippaläpän myksomatoosi rappeuma on yleisin hankitun sydänvian muoto. Arvioidaan, että noin kolmasosa 10 vuotta vanhemmista koirista sairastaa sitä. Läppävikaa esiintyy yleisesti pienikokoisilla koiraroduilla. Eteiskammioläppien rappeumasta johtuvaa vajaatoimintaa esiintyy jonkin verran enemmän uroksilla kuin nartuilla. Trikuspidaaliläpässä eli kolmiliuskaläpässä on usein samanaikaisesti muutoksia, mutta vain 10 % läppävikaisista koirista muutokset ovat ainoastaan trikuspidaaliläpässä. Perinnöllinen kollageenin rappeutuminen ja aminoglykaanien kertyminen eteiskammioläppäkudokseen ovat todennäköisiä syitä läppien vähittäiseen rappeutumiseen. Koiraa, jolla esiintyy muutoksia sydänlähissä, ei tule käyttää jalostukseen.

Kun sydämen pumppausteho kroonisen sydänvian, esim. läppävajaatoiminnan seurauksena heikkenee, laskimoverenkiertoon muodostuu verentungos. Tätä tilaa nimitetään kongestiiviseksi vajaatoiminnaksi. Elimistö pystyy jonkin aikaa kompensoimaan sydämen vajaatoimintaa, mutta oireet tulevat esiin ennen pitkää. Tyypillisiä vajaatoiminnan oireita ovat yskä, hengenahdistus, vähentynyt rasituksen sieto, väsyminen, laihtuminen ja pyörtyily. Aluksi vaikeutuneesta hengityksestä johtuvaa yskää havaitaan etenkin yöllä ja aamulla. (kennelliitto.fi)

Virtsateiden ja lisääntymiselinten sairauksia ilmoitettiin yksittäisiä, mm. märkäkohtu, juoksukierron häiriö, valeraskauksia, eturauhasvaivaa sekä virtsakiviä. Yhteensä näitä ilmoitettiin 14 %:lla koirista. Vaivat alkoivat pääosin 7-vuotiaana tai myöhemmin.

Kasvattajille tehdyssä kyselyssä polviongelmat, selkäongelmat ja hammassairaudet nousivat merkittävimiksi ongelmiksi rodussa. Kasvattajien mielestä koirat olivat terveitä, mutta tutkimuksia toivottiin teetetävän enemmän. Moni kasvattaja oli huolissaan myös populaation pienestä koosta ja siitä, miten nykyisellä populaation koolla voidaan säilyttää rotu tulevaisuudessakin terveenä. Selkäongelmiin toivottiin paneutumista ja avoimuutta kasvattajien kesken.

Keskeisimmät selkäsairaudet:

Spondyloosi

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Silloittumat ovat yleisimpiä rintarangan loppuosassa ja lannerangan sekä ristiselän alueella, joten rinta- ja lannerangasta otetut sivukuvat ovat riittäviä kartoituskuvaamisessa.

Vanhalle koiralle sallitaan hieman enemmän muutoksia kuin saman lausunnon saavalle nuorelle koiralle, mutta eri-ikäisten koirien lausuntoja on vaikea verrata suoraan, koska ikääntymismuutosten osuutta on hankalaa arvioida. Kuitenkin kannattaa muistaa, että spondyloosi on etenevä sairaus, joten puhdas selkä tai vain lievät muutokset vanhemmalla koiralla on jalostuksellisesti erittäin merkittävä löydös.

Spondyloosia pidettiin pitkään koiralle merkityksettömänä oireettomana ikääntymismuutoksena. On kuitenkin havaittu, että selkärangan muodostuneet luupiikit ja silloittumat voivat aiheuttaa koiralle vaihtelevanasteisia oireita kuten jäykkyyttä, ontumista, epämääräisiä selkäkipuja ja hyppämishaluttomuutta. Kehitymässä olevat luupiikit voivat murtua tai hangata toisiaan aiheuttaen tulehduskipua alueella – toisinaan paikalliset oireet helpottavat kun luutumisen etenee täydeksi sillaksi.

Spondyloosin periytymismekanismia ei tarkkaan tiedetä, joten voidaan noudattaa yleistä vastaavanlaisten sairauksien jalostuksesta annettua suositusta: käytettäessä spondyloosia sairastavaa koiraa pyritään etsimään sille partneri, joka on spondyloosivapaa (SPO) tai jolla on vain lieviä muutoksia. Nuoren, keskivaikeaa (SP3) spondyloosia sairastavan koiran jalostuskäyttöä tulee harkita tarkkaan ja vaikeaa (SP4) spondyloosia sairastavat yksilöt tulisi sulkea pois jalostuksesta. Sukua tulee katsoa laajemminkin eli myös vanhempien ja pentuesisarusten lausunnot kannattaa huomioida koiran perimän ja ilmiön vaikutuksen arvioimiseksi. (kennelliitto.fi)

Välimuotoinen lanne-ristinikama

LTV altistaa lanne-ristiluuliitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kotikoirina sairastuneet koirat pärjäävät usein melko hyvin, mutta ennuste paluusta harrastus- tai työkoiraksi on epävarma.

LTV-muutosten yleisyydestä eri roduissa ei juurikaan ole vielä tietoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-koirien kanssa. Tällaisten yhdistelmien jälkeläisiä suositellaan kuvattavaksi, jotta LTV-muutosten periytymisestä ja merkityksestä saadaan lisää tietoa. (kennelliitto.fi)

Selkänikamien välilevyjen rappeutuminen ja välilevykalkkeumat

Koirilla tunnetaan kaksi *FGF4*-retrogeeniä, jotka vaikuttavat lyhentävästi jalkojen pituuteen. Toinen sijaitsee kromosomissa 18 ja se on ns. rotua määrittävä mutaatio. Aikaisemmin luultiin, että nimenomaan tähän mutaatioon liittyy taipumus selkänikamien välilevyjen varhaiseen rappeutumiseen (intervertebral disc disease, IDD), joka alkaa jo ensimmäisen elinvuoden aikana.

Normaalia lyhyempiin jalkoihin ja varhaiseen välilevyjen rappeutumiseen liittyy kuitenkin toinen, kromosomissa 12 oleva *FGF4*-retrogeeni. Tämä mutaatio on todennäköisesti hyvin yleinen useimmilla mäyräkoiratyyppin koirilla, mutta sitä tavataan monilla muillakin roduilla. Rappeutuneet välilevyt ovat alttiita vaurioille ja seurauksena on mäyräkoirahalvauksena tunnettu välilevytyrä. Sen oireet voivat

vaihdella muutaman päivän kestävästä selkäkivuista täydelliseen takajalkojen halvaantumiseen. Jos välilevytyrä on kaularangan alueella, oireina ovat voimakas kaulan alueen kipu ja joskus etu- ja takajalkojen halvausoireet. Tyypillisin sairastumisikä on 4–5 vuotta.

Osalla koirista on oireita vain kerran, mutta toisilla ne uusiutuvat. Usein selkäkivut (esimerkiksi liikkumis- tai hyppämishaluttomuus) edeltävät halvausoireita ja siksi omistajan on syytä suhtautua myös lieviin oireisiin vakavasti. Lieviä oireita hoidetaan levolla ja tarvittaessa lepoon yhdistetään kipulääkkeet. Toistuvien tai jatkuvien kipujen ja halvausoireiden suositeltu hoito on leikkaus, jossa selkäydintä painava tyräytynyt välilevymateriaali poistetaan. Mäyräkoirahalvauksen ennuste on useimmiten hyvä, mutta toipuminen vakavasta halvauksesta voi kestää pitkään.

Kalkkeutumistaipumuksella on perinnöllinen tausta ja kalkkeutuneiden välilevyjen määrällä on yhteys sairastumisriskiin. Koirista, joilla ei ole yhtään kalkkeutunutta välilevyä, vain harvat sairastuvat. Kalkkeutuneet välilevyt näkyvät röntgenkuvissa, mikä mahdollistaa sairauden vastustamisen röntgenseulonnan avulla. Tutkimuksissa on todettu, että välilevyt kalkkeutuvat kahteen ikävuoteen mennessä. Osa kalkkeutumista voi myöhemmin kadota ja siksi röntgenkuvauksen suositeltu ikä on 24–42 kuukautta. Sairauden vähentämiseksi tulisi jalostuksessa suosia koiria, joilla on mahdollisimman vähän kalkkeutuneita välilevyjä.

Keskeisimmät hammassairaudet:

Parodontiitti

Parodontiitti eli hampaan kiinnityskudoksen tulehdus koirien yleisin suun sairaus. Varsinkin pienet koirat ovat alttiita tulehdusmuutoksille ahtaiden hammasvälien ja ahtaan purennan seurauksena. Parodontiitti kehittyy hampaan pinnalle kertyneen plakin seurauksena. Plakki on pehmeää biofilmiä, mikä sisältää runsaasti bakteereita. Syljen mineraalien ja plakin reagoitessa keskenään, plakki kovettuu ja muuttuu kovaksi ja karheaksi hammaskiveksi.

Kun plakki ja hammaskivi pääsevät työntymään ientaskuun, aiheuttaa se ientulehdusta eli gingiviittiä. Gingiviitin seurauksena suu alkaa haisemaan, ikenet punoittamaan ja vuotamaan herkästi verta. Gingiviitin aiheuttaman tulehdusmuutokset ovat vielä palautuvia, mikäli suu hoidetaan ja ientaskut puhdistetaan plakista ja hammaskivestä. Gingiviitti etenee kuitenkin herkästi parodontiittiin, jolloin ikenet alkavat vetäytymään, ientaskut syventymään ja tulehdus leviää hammasta ympäröivään kudokseen aiheuttaen hampaan kiinnityskudoksen tulehduksen. Tämä johtaa hampaan kiinnityskudoksen löystymiseen, ympäröivän luukudoksen katoamiseen ja lopulta hampaan irtoamiseen. Pitkälle edenneen parodontiittin hoitona on tulehtuneen hampaan poistaminen, jolloin hampaan ympäröivä kudokseksi pääsee paranemaan. (omaeläinklinikka.fi)

Purentaviat

Koirilla normaali purenta on niin sanottu saksipurenta. Siinä sivusta katsottuna koiran alakulmahammas asettuu yläleuan viimeisen etuhampaan ja kulmahampaan väliin, lisäksi ylä- ja alaleuan väliposkihampaat muodostavat säännöllisen sik-sak-kuvion. Purentaviat voivat olla synnyntäisiä ja perinnöllisiä, mutta voivat aiheutua myös trauman seurauksena. Pienillä koirilla purentaviat ovat yleisiä. Lievimmillään purentavika voi olla vain kosmeettinen, eikä se vaikuta koiran elämään. Pahimmillaan purentavirhe aiheuttaa koiralle kipua ja vaurioita pehmytkudoksiin sekä muihin hampaisiin. (omaeläinklinikka.fi)

Irtoamattomat maitohampaat

Pienillä koirilla esiintyy isompiin koiriin verrattuna paljon maitohampaiden irtoamattomuutta.

Tyypillisin irtoamaton maitohammas on kulmahammas.

Maitohampaiden irtoamattomuus vaikuttaa usein pysyvien hampaiden puhkeamiseen. Irtoamaton maitohammas vie suusta tilaa ja voi pakottaa pysyvän hampaan puhkeamaan virheellisessä asennossa, mikä voi vaikuttaa koiran koko purentaan. Pahimmillaan irtoamattomat maitohampaat voivat estää kokonaan pysyvän hampaan puhkeamisen. Maitohampaat vaihtuvat koirilla 3-7kk iässä. Tänä aikana hampaiden vaihtumista kannattaakin seurata tarkasti. Mikäli maitohammas ei irtoa, vaikka pysyvä hammas olisikin jo puhjennut sen viereen, kannattaa tilanne tarkistuttaa eläinlääkärillä.

(omaeläinklinikka.fi)

Yleisesti ottaen löwcheneistä on melko vähän terveystietoja, sillä koiria tutkitaan verrattain vähän, eikä yhdistys ole kartoittanut rodun terveystilannetta säännöllisesti kyselyillä. Terveystilanteesta on siten vaikea tehdä luotettavaa tilastollista arviointia. Yhdistys pyrkii jatkossa tekemään terveystietoja useammin ja koostamaan vastauksista materiaalia kasvattajien ja harrastajien käyttöön.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Taulukko 11. Kuolinsyyt

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	1 vuotta 2 kuukautta	1
Immunologinen sairaus	6 vuotta 1 kuukautta	2
Kadonnut	3 vuotta 10 kuukautta	4
Kasvainsairaudet, syöpä	10 vuotta 10 kuukautta	12
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	9 vuotta 9 kuukautta	1
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 5 kuukautta	9
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	4 vuotta 2 kuukautta	4
Luusto- ja nivelsairaus	13 vuotta 11 kuukautta	3
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	11 vuotta 7 kuukautta	4
Muu sairaus, jota ei ole listalla	8 vuotta 1 kuukautta	8
Selkäsairaus	3 vuotta 8 kuukautta	5
Sisäeritysrauhasten sairaus	10 vuotta 4 kuukautta	1
Sydänsairaus	11 vuotta 9 kuukautta	12
Tapaturma tai liikennevahinko	6 vuotta 10 kuukautta	10
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 10 kuukautta	66
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	10 vuotta 4 kuukautta	6
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	11 vuotta 3 kuukautta	49
Kaikki yhteensä	10 vuotta 9 kuukautta	197

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 28.12.2021

Kuolinsyytaulukon mukaan rodun keski-ikä asettuu 10v.8kk:een. Vanhuuteen, joka on yleisimmäksi mainittu kuolinsyy, menehtyneiden (~36%) löwcheneiden keski-ikä on korkea, 12v.10kk. Toiseksi yleisimmät kuolinsyyt ovat sydänsairaus 11v.9kk, joka on tässä iässä jo luonnollinen syy, sekä kasvainsairaudet tai syövät, joissa keski-ikä asettuu 10v10kk ikään. Huomionarvoista on, että kolmanneksi yleisimmäksi kuolinsyyksi on mainittu selkäsairaus (~3%) 3v.8kk keski-ikäällä.

Neljä nuorehkoa (keski-ikä 4v2kk) koiraa on ilmoitettu lopetetuksi käytöshäiriöiden takia ja tätä voidaan pitää seurakoirarodussa pienenä hälytysmerkinä.

4.3.4 Lisääntyminen

Yhdistys teetti kaikille viimeisen kymmenen vuoden aikana pentueen rekisteröineille kasvattajille

lövchenin kasvattamista koskevan kyselyn.

Kyselyn yksi osio koski astutuksia ja synnytyksiä ja vastauksia on käytetty lähdemateriaalina. Kysely lähetettiin 28 kasvattajalle ja vastauksia saatiin 15 kappaletta. Suurin osa vastaajista (11 kasvattajaa) oli kasvattanut alle 5 pentuetta ja kolme vastaajista oli kasvattanut yli 10 pentuetta.

Keskimääräinen pentuekoko

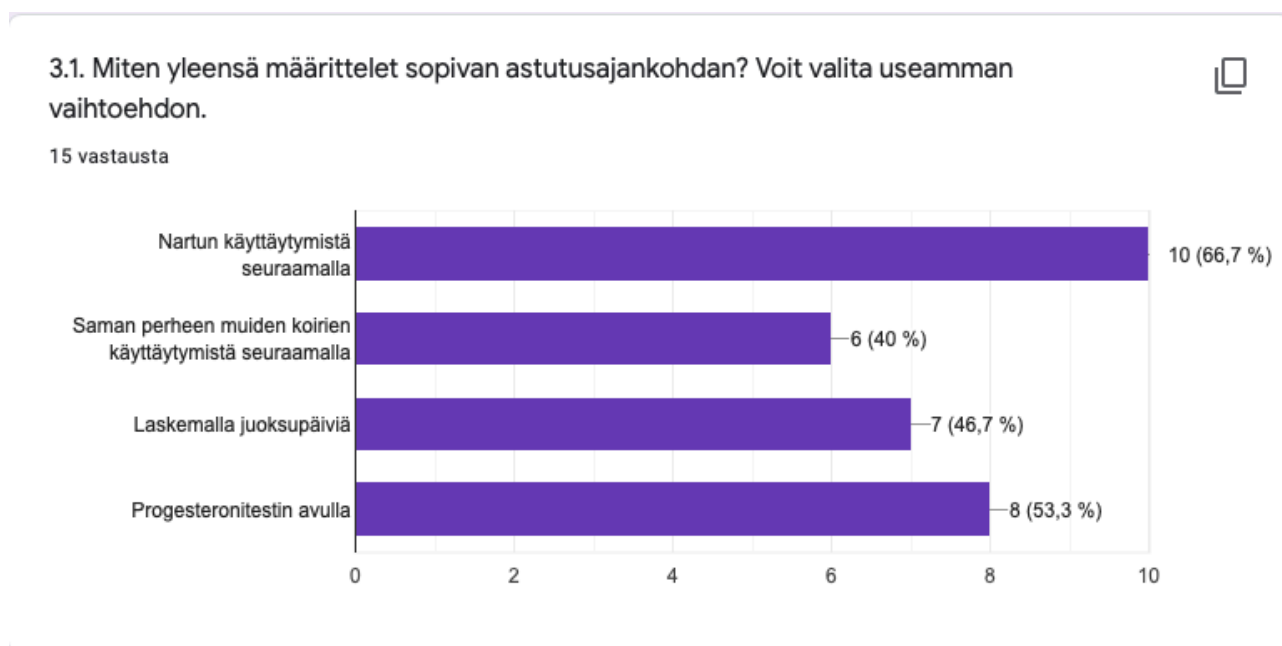
Taulukko 12. Keskimääräinen pentuekoko 2011–2020

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Pentuekoko	3,1	2,2	2,7	2,3	2,8	2,7	2,3	2,9	2,3	2,7

Lähde Kennelliiton jalostustietokanta 25.8.2021

Pentuja syntyy vuosittain melko vähän ja pentueet ovat pieniä, keskimäärin alle kolme pentua.

Kasvattajakyselyssä suurin osa vastaajista kertoi astutusten sujuvan pääsääntöisesti hyvin. Muutama vastaaja kertoi astutusten sujuvan vaihtelevasti. Kasvattajilta tiedusteltiin myös sitä, miten he määrittelevät sopivan astutusajankohdan. Enemmistö ilmoitti seuraavansa nartun käyttäytymistä. Myös progesteronitestiä käytettiin yleisesti.

Astumisvaikeudet

Yli 90 % vastaajista kertoi, että ei ole ollut nartusta johtuvia astutusvaikeuksia.

Uroksesta johtuvia astutusvaikeuksia ilmoitettiin enemmän, mutta syynä tähän oli ollut uroksen kokemattomuus, jolloin voidaan ajatella, että kyseessä ei ole rodun lisääntymistä tai elinvoimaa uhkaava asia. Eräs vastaaja olikin huomauttanut, että kokemattomuutta ei tulisi listata astutusvaikeudeksi.

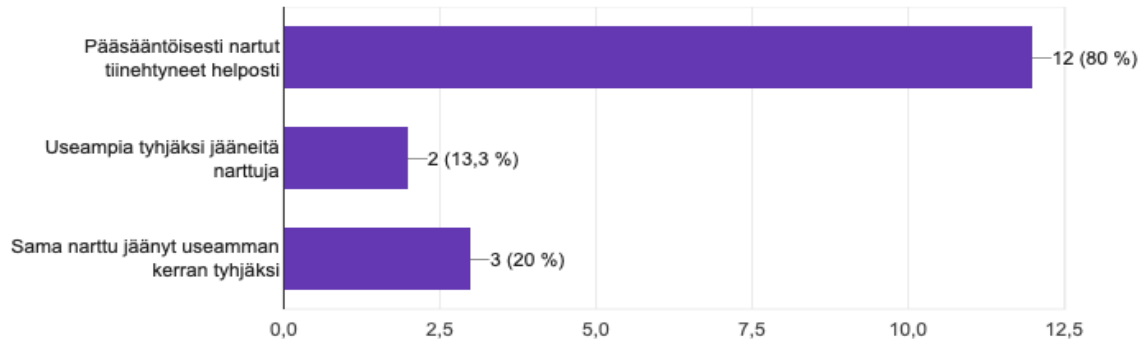
Tiinehtymisvaikeudet

Tiinehtymisen osalta suurin osa vastaajista kertoi, että pääsääntöisesti nartut ovat tiinehtyneet helposti. Muutamia tyhjäksi jääneitä narttuja ilmoitettiin. Koska kysymyksessä sai valita useamman vaihtoehdon, prosentit menevät yli 100.

4. Tiinehtyminen. Voit valita useamman vaihtoehdon.

15 vastausta

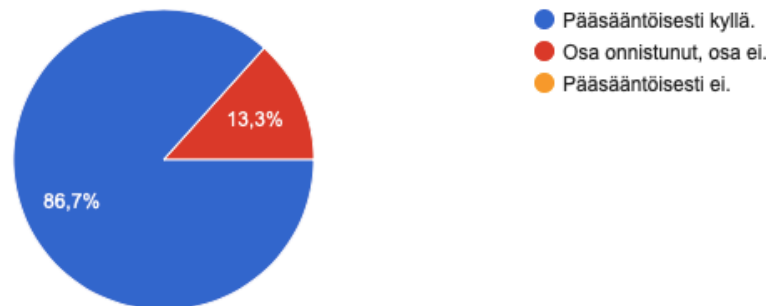

Tiinehtyminen johti suurimmalla osalla myös syntyneeseen pentueeseen, keskenmenoja voidaan pitää verrattain harvinaisina tässä aineistossa.

5. Onko alkanut tiineys johtanut syntyneeseen pentueeseen? (Pentue = vähintään yksi elävä pentu)

15 vastausta

Synnytysongelmat

Synnytykset sujuivat suurimmalta osaltaan luonnollisesti. Vain harvoin tarvittiin kasvattajan tai eläinlääkärin avustusta. Keisarileikkauksia ei aineiston mukaan ole tarvittu lähes koskaan. Kyselyn tulosten mukaan voidaan sanoa, että löwchen pystyy synnyttämään luonnollisesti ja itse suurimmassa osassa tapauksia.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Kasvattajien mukaan nartut hoitavat pentunsa aina tai pääosin mallikkaasti. Kennelliiton terveyskyselyssä koiranomistajille maininnan saivat nartun hoivakäyttäytymisen puutos ja maidontulon puuttuminen.

Pentukuolleisuus, synnynäiset viat ja epämuodostumat

Pentuekuolleisuus on pientä, vain kuusi vastaajista oli ilmoittanut, että pentuja on kuollut harvoin tai silloin tällöin. Lisäksi 80 % vastaajista kertoi, että heillä ei koskaan ole ollut epämuodostunutta tai kehityshäiriöistä pentua, joka olisi jouduttu lopettamaan ennen rekisteröintiä. Lopetetut pennut olivat syntyneet keskosina ja/tai olleet liian heikkoja selviytymään.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Löwchen on kooltaan pieni, mikä osaltaan altistaa osalle terveysongelmia, kuten esimerkiksi patellaluksaatiolle. Löwchenin pään toivotaan olevan pyöreähkö ja silmät suurehkot, joka voi johtaa siihen, että kuonon lyhentyessä mm. hammasongelmat ja mahdollisesti myös hengitysongelmat saattavat lisääntyä. Löwchen on kuitenkin rungoltaan ja malliltaan hyvin ”peruskoira”, jolle ei toivota mitään ääriominaisuuksia. Lisääntyminen (astutukset ja synnytykset) sujuvat luonnollisesti ja rotu on pitkäikäinen.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Keskeisimmät ongelmat terveydessä liittyvät luustoon, eli patellaluksaatioon ja selän ongelmiin sekä silmänsairauksiin. Lisäksi hammasairauksista voisi nostaa maitokulmahampaiden poiston tarve sekä hammaskiven runsaus.

Lisääntymisessä löwcheneillä ei vaikuta olevan suurempia ongelmia, mutta haastetta tuo pieni geenipohja ja pienet pentueet. Kasvattaminen on haasteellista, kun ei ole runsaampaa materiaalia mistä valita jalostukseen käytettävät yksilöt. Tuontikoirien kohdalla haasteena ovat pienet koiramäärät ympäri maailman; jalostustasoisia koiria voi olla haastava saada Suomeen ja niiden tuonti voi olla erittäin kallista.

Ongelmien mahdollisia syitä

Pienessä populaatiossa geneettiset ongelmat ja sairaudet kertautuvat helposti ja niistä on vaikea päästä kokonaan eroon.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmä

Alkuperämaa: Ranska

KÄYTTÖTARKOITUS: Seurakoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 9 seura- ja kääpiökoirat

Alaryhmä 1 bichonit ja sukulaisrodut

Käyttökoetulosta ei vaadita.

LYHYT HISTORIAOSUUS: 1200-luvulta peräisin olevassa Amiens'in katedraalissa on kaksi kiveen hakattua täysin aidonnäköistä kohokuvaa pienestä leijonakoirasta. Rodulle tyyppillinen sivukuva esiintyi usein 1400-luvun seinävaatteissa. Pienileijonakoira oli Burgundin hovin naisten suosiossa, etenkin 1600-luvulla sitä

kuvattiin usein maalauksissa. 1700-luvulla ranskalainen Buffon kuvasi pientä leijonakoiraa hyvin yksityiskohtaisesti luonnonhistoriallisessa kirjassaan "Histoire

Naturelle") ja painottaa sen harvinaisuutta. Samoihin aikoihin myös ruotsalainen luonnontieteilijä Linné mainitsee rodun. Pientä leijonakoiraa kutsuttiin aikoinaan nimellä "bichon petit chien lion". Ranskan rotuyhdistys perustettiin 18.11.1947.

YLEISVAIKUTELMA: Pieni, älykäs ja iloinen koira, jolla on eloisa ja hyvin

tarkkaavainen ilme. Se on vankkarakenteinen ja hyväluustoinen, sen runko on lyhyt ja sopusuhtainen, pää pystyasentoinen ja vatsaviiva selvästi kohoava. Koira

liikkuu ylväästi ja päättäväisesti, mitä leikkauksella aikaansaatu aaltoileva leijonanharja vielä korostaa.

Näyttelyissä leijonaleikkaus on pakollinen. Niiden karvapeitteen kohtien, joita ei ajella, on oltava täysin luonnolliset, eikä niitä saa missään

tapauksessa muotoilla.

Ryhmä: 9

FCI:n numero: 233

Hyväksytty: FCI 2.4.2004

SKL-FKK 20.2.2008

PIENILEIJONAKOIRA / LÖWCHEN 2/4

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Runko on neliömäinen. Rungon pituus mitattuna olkanivelestä istuinluun kärkeen on yhtä suuri kuin säkäkorkeus. Kuonon pituus on noin 2/3 kallon pituudesta.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Omistajaansa kiintyvä ja erittäin tottelevainen, tarkkaavainen, vastaanottavainen ja sopeutuvainen koira, joka osaa tarvittaessa olla rauhallinen ja hillitty. Sen avoin ja lempeä katse kuvastaa miellyttämisen halua.

PÄÄ: Kohtalaisen lyhyt ja kauttaaltaan melko leveä; korkea-asentoinen.

KALLO-OSA: Melko tasainen ja yhtä leveä kuin pitkä.

OTSAPENGER: Kohtuullisen erottuva.

KIRSU: Musta, pigmentin tulee olla täydellinen. Koirilla, joilla on ruskea tai ruskeansävyinen karvapeite, kirsu on tummanruskea, pigmentin tulee olla täydellinen.

Kirsu on kuononselän kanssa samassa linjassa.

KUONO-OSA: Melko leveä, suora.

HUULET: Tiiviit ja mustat, lukuun ottamatta ruskeita tai ruskeansävyisiä koiria, joilla huulet ovat tummanruskeat.

HAMPAAT / PURENTA: Hampaat ovat vahvat, täydellinen hampaisto. Leikkaava purenta. P1-hampaiden puuttuminen sallitaan.

SILMÄT: Suuret, hyvin tummat, pyöreät ja etäällä toisistaan. Katse on suoraan eteenpäin. Silmäluomet ovat täysin pigmentoituneet.

KORVAT: Alas, silmien tasolle kiinnittyneet, riippuvat ja keskipitkät, ulottuvat eteenpäin vedettyinä suunnilleen puoleenväliin kuonoa. Runsashapsuiset, hapsujen tulee ulottua ainakin kuonon kärkeen.

KAULA: Keskipitkä, hieman kaareva, liittyy sulavasti lapoihin ja säkään.

RUNKO

YLÄLINJA: Suora.

LANNE: Lyhyt, leveä ja lihaksikas.

RINTAKEHÄ: Hyvin kehittynyt ja kyynärpäiden tasolle ulottuva.

VATSAVIIVA: Selvästi ylös vetäytynyt.

HÄNTÄ: Hieman selkälinjaa alemmaksi kiinnittynyt ja tyylikkäästi selän päälle kaartunut koskettamatta sitä. Vain hännän hapsutus saa koskettaa selkää koiran seistessä ja liikkuessa.

RAAJAT

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat suorat.

PIENILEIJONAKOIRA / LÖWCHEN 3/4

LAVAT: Viistot, liikkuvaiset ja lihaksikkaat.

KYYNÄRPÄÄT: Rungon myötäiset.

VÄLIKÄMMENET: Lyhyet ja edestä katsottuna suorat, sivusta katsottuna vain hieman viistot.

KÄPÄLÄT: Pienet ja pyöreät; varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja kaareutuneet.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat suorat.

REIDET JA SÄÄRET: Lihaksikkaat, reisiluu on yhtä pitkä kuin sääriluu. Istuinluun kärki on hieman ulkoneva.

KINTEREET: Melko vahvat ja normaalisti kulmautuneet, kintereen etäisyys maasta on noin ¼ säkäkorkeudesta.

VÄLIJALAT: Vankat ja kohtisuorassa maahan.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälet.

LIIKKEET: Eloisat ja tarmokkaat, askel on pitkä. Raajat liikkuvat yhdensuuntaisesti, ja pään asento on ylväs.

KARVAPEITE

KARVA: Silkkistä, pitkää, laineikasta ja tiheää; ei aluskarvaa.

VÄRI: Kaikki värit ja väriyhdistelmät ovat sallittuja.

KOKO JA PAINO

SÄKÄKORKEUS: 26–32 cm, 1 cm:n poikkeama ylös tai alaspäin on sallittu.

PAINO: Noin 6 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- Täydellinen tai osittainen pigmentin puuttuminen kirsussa, huulissa ja silmäluomissa; muu kuin musta väri em. kohdissa tai muu kuin tummanruskea väri ruskeilla tai ruskeansävyisillä koirilla
- Ylöspäin kääntynyt kirsu
- Yhden tai useamman etuhampaan tai yhden kulmahampaan puuttuminen
- Kahta useamman välihampaan puuttuminen (alaleuan P2, P3 ja P4), kun puuttuvat hampaat eivät ole vierekkäin
- Kahden vierekkäisen välihampaan puuttuminen (alaleuan P2, P3 ja P4)

PIENILEIJONAKOIRA / LÖWCHEN 4/4

- Raateluhampaan puuttuminen (yläleuan P4, alaleuan M1) tai muun poskihampaan puuttuminen lukuun ottamatta M3-hammasta
- Ylä- tai alapurenta
- Silmät: pienet, mantelinmuotoiset, ulkonevat, liian vaaleat tai herasilmä
- Sisä- tai ulkokierteiset silmäluomet (entropium tai ektropium)
- Korvat: liian lyhyet, hapsujen puuttuminen
- Renkaaksi kiertynyt häntä
- Kihara tai liian lyhyt karvapeite, laineikkuuden puuttuminen
- Vakavat rakenteen epämuodostumat.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

Taulukko 13. Rodun koirien näyttelykäynnit 2011-2020

2011-2020	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Junioriluokka	628 tulosta	147 tulosta	15 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	792 tulosta
Nuorten luokka	403 tulosta	74 tulosta	6 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	5 tulosta	489 tulosta
Avoin luokka	373 tulosta	79 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	456 tulosta
Valioluokka	1062 tulosta	57 tulosta	8 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1127 tulosta
Veteraaniluokka	273 tulosta	24 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	298 tulosta
Yhteensä	2739 tulosta	381 tulosta	32 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	6 tulosta	3162 tulosta

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä 3.10.2021

Rodun koirien jalostustarkastukset

Jalostustarkastuksia ei rodulle ole järjestetty.

Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Rodun käyttötarkoitus on ollut seurakoira, tarkkaa alkuperää ei aivan varmasti tiedetä. On esitetty teoria, että ulkonäköön vaikuttava leijonaleikkaus olisi ollut alun perin lähtöisin hygieniasyistä sekä siitä, että koiria olisi hoveissa käytetty sängyissä lämmittäjinä, jolloin lyhyeksi leikatulta kohdin koira tuntui lämpoisemmältä.

Keskeisimmät ongelmakohdat

Ulkomuodossa nousevat huolenaiheiksi kasvava koko. Rotu tulisi pitää rotumääritelmän mukaisena pienenä leijonakoirana. Löwcheneillä tulisi kiinnittää huomiota erityisesti etukulmauksiin ja etuosiin kokonaisuudessaan. Lisäksi turkki tulisi pitää liioittelemattomana, jolloin sen hoitaminen ei muodostu ylivoimaiseksi.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Rodun edellisen jalostuksen tavoiteohjelman voimassaolokausi
Löwcheneillä ei ole aiemmin ollut jalostuksen tavoiteohjelmaa.

6. TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Jalostuspohjaa pyritään laajentamaan käyttämällä jalostukseen mahdollisimman laajalti eri yksilöitä, tekemällä tuonteja sekä yhteistyöllä ulkomaisten harrastajien kanssa (jalostuslainat).

Käyttäytyminen ja luonne

Pyrittävä säilyttämään luonteet rotumääritelmän mukaisina, seurakoiralle sopivina. Jalostukseen tulisi käyttää sellaisia koiria, jotka eivät ole liiallisen pehmeitä eivätkä toisaalta liiallisen aggressiivisia.

Käyttöominaisuudet

Löwchenin käyttötarkoitus on seurakoirana toimiminen, joten luonteen pitäminen seurakoiralle sopivana tulee olla tavoitteellista.

Terveys ja lisääntyminen

Silmä- ja polviterveyden säilyttäminen vähintään yhtä hyvänä kuin nyt.

Pentuekoon kasvattaminen tai pitäminen vähintään samalla tasolla kuin nykyään. Astutusten ja synnytyksen helppouden pitäminen samalla tasolla kuin nykyään.

Ulkomuoto

Koko pidettävä aisoissa, muistettava koiran mittasuhteet, parannettava kulmauksia, parannettava etuosan rakennetta.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suositukset jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Jalostuskoirille suositellaan tekemään silmätarkastus ja polvitarkastus ennen jalostuskäyttöä. Silmien tulisi olla puhtaat HC:n ja PRA:n osalta. Yhdistelmän yhteenlaskettu polvitulos saa olla yhteensä korkeintaan 2.

Suositus yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle

Suosittellaan käyttämään mahdollisimman monia eri yksilöitä, mutta ei vielä rajoiteta yksittäisten koirien jälkeläismäärää. Rodun populaation kokoon nähden pentuemäärän rajoituksen suosittelu on järkevämpää kuin yksittäisten jälkeläisten. Monimuotoisuuden säilyttämiseksi suositellaan enintään kahta pentuetta per koira.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Pentuekysely kasvattajille vuosittain, jossa kysytään terveydestä, luonteesta

Jalostustarkastusprofiilin luominen

Jäsenistön kouluttaminen

Terveystarkastusten tukeminen

Tiedonkeruu terveysasioista, erityisesti kasvattajakyselyssä esille nousseista selkäterveyshuolista.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Uhat:

Pieni populaatiokoko vaikeuttaa jalostusvalintaa.

Jonkin perinnöllisen sairauden rikastuminen suvuissa niin, että paljon koiria joutuu kerralla jalostuskäytön ulkopuolelle.

Rodun yksilöiden laadun laskeminen.

Terveys- yms. tietojen pimittäminen.

Kasvatus tulevaisuudessa entistä harvemman käsissä.

Kaupallinen kasvatus, jolloin terveystarkastukset tai muut rodulle tärkeät asiat jäisivät jalostuksessa sivuosaan.

Mahdollisuudet:

Rodusta kiinnostuneet kasvattajat käyttävät eri koiria vastuuntuntoisesti jalostuksessa.

Koiranomistajat saadaan tutkituttamaan koiransa virallisilla terveystutkimuksilla.

Uusia innokkaita harrastajia saadaan rodun pariin ja ryhtymään kasvattajiksi.

Aktiivinen yhteistyö ulkomaisten kasvattajien ja harrastajien kanssa.

Löwchenin turkin voi leikata lyhyeksi, jos turkinhoito on haastavaa.

Varautuminen ongelmiin

Jäsenistöä kouluttamalla levitetään ja syvennetään tietoa rodusta.

Pitämällä rotuyhdistyksen toiminta aktiivisena ja kaikille avoimena.

Luomalla rodulle jalostustarkastusprofiili ja alkamalla järjestää jalostustarkastuksia, jotta saadaan myös kotikoirat jalostuskäyttöön.

Kannustamalla kasvattajia käyttämään mahdollisimman paljon eri koiria jalostuspohjan laajuuden turvaamiseksi.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
kaikki	Seurataan vuosittain kasvattajakyselyillä syntyneitä pentueita.
2022	Aloitetaan käyttäytymisen ja ulkomuodon jalostustarkastusprofiilien tekeminen.
2023	Rakennetaan yhdistyksen sivuille kattava, jatkuva kysely rodun terveydentilasta sekä kuolinsyistä.
2024	Järjestetään virallinen jalostustarkastus
2025	Uusitaan kyselyt koiranomistajille ja kasvattajille sekä ulkomuototuomareille. Jos silloin ei ole käytettävissä Kennelliiton terveystarkastusta, tehdään oma samat asiat sisältävä kysely.
2026	Päivitetään ja ennakkotarkastutetaan JTO

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

Yhdistyksen hallitus kerää tietoa ja seuraa kokouksissaan rodun tilannetta ja tiedottaa jäsenistöä tarpeen mukaan. Asioita voidaan myös nostaa keskusteluun mm. vuosikokouksessa.

7. LÄHTEET

Jalostustietojärjestelmä <https://jalostus.kennelliitto.fi/frmEtusivu.aspx?R=233>

Löwchen-yhdistyksen kotisivut <https://lowchen.toydogs.fi>

Jalomäki Sari & Pietilä Elina & Vanhatapio Päivi 2016. Koirien perinnölliset silmäsairaudet ja niiden tutkiminen. Kennelliitto ry. Viitattu 25.8.2021 <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>

Lappalainen Anu 2016. Polvilumpion sijoiltaanmeno. Kennelliitto ry. Viitattu 25.8.2021 <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/polvilumpion-sijoiltaanmeno-patellaluksaatio>

Mahlanen Nina. Eteiskammiohäppien myksomatoosi rappeuma eli ”läppävika”. Kennelliitto ry. Viitattu 27.12.2021 <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koirien-sydansairaudet-ja-niiden-diagnostiikka>

Lappalainen Anu 2019, 2021 & Saikku-Bäckström Anu. Perinnölliset selkämuutokset. Kennelliitto ry. Viitattu 30.12.2021 <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/perinnolliset-selkamuutokset>

Kaivonen Susanna 2021. Pienten koirien hammasongelmat. Omaeläinklinikka. Viitattu 30.12.2021 <https://omaelainklinikka.fi/pienten-koirien-hammasongelmat>

Omakoiran yhdistystiedot

Yhdistyksen teettämä kasvattajakysely

Kennelliiton terveystarkastus

8. LIITTEET

[luettele liitteet ja liitä ne ohjelman perään]